

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ששי

היכל
שביעי

בשעה שהקדימו - תער"ב

לב. ד"ה ועשית חג שבועות
לג. ד"ה אנכי הוי' אלקיך
לד. ד"ה ואשים דברי בפיך
לה. ד"ה בהעלותך את הנרות

•

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שלום דובער

יצוקללה"ה נכנ"ם זי"ע מליובאוויטש

- הוצאה חדשה עם תיקונים והוספות -

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושלש לבריאה
מאתיים שנה להסתלקות (הילולא) של רבנו הזקן

מפתח כללי

עמוד	זמן אמירתו	תוכן התחלת המאמר	דבור המתחיל
שלב	ליל א' דחה"ש	ב' המשכות א' בגבול וא' בל"ג – (קכז-קל)	לב. ועשית חג שבועות כו'
שמד	ליל ב' דחה"ש	האבות המשיכו בחי' עד בלי די – (קלא-קלג)	לג. אנכי הוי' אלקיך כו'
שנג	יום ב' דחה"ש בסעודה	ישסו"ת מדות שבמוחין עצמן – (קלד-קלו)	לד. ואשים דברי בפוך כו'
שס	בהעלתך	השגה בריחוק מן העצם – (קלז-קמ)	לה. בהעלתך כו'

B'SHAAH SHEHIKDIMU 5672

DISCOURSES 32-35

Copyright © 2013

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

ORDER DEPARTMENT

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book
or portions thereof, in any form, without prior permission,
in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-0000-0

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת ב' ניסן הבע"ל, יום הסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, הננו מוציאים לאור חוברת ט' של ההוצאה החדשה והמתוקנת של המשך-המאמרים שלו „בשעה שהקדימו – תער"ב", הכוללת את המאמרים: ועשית חג שבועות דליל א' דחה"ש; אנכי הוי' אלקיך דליל ב' דחה"ש; ואשים דברי בפ"ך דיום ב' דחה"ש; בהעלותך את הנרות דש"פ בהעלותך — תער"ג.

יום הבהיר כה אדר, ה'תשע"ג
מאתיים שנה להסתלקות (הילולא) של רבנו הזקן
ברוקלין, נ.י.

בס"ד. ליל א' דחה"ש, תערג

רמה

ועשית¹ חג שבועות לה' אלקיך מסת נדבת ירך אשר תתן.² וצ"ל³ מהו"ע נדבת ירך, הלא נדיבות שייך אל הלב, וכן בתורה מייחס נדיבות אל הלב, וכמ"ש⁴ כל נדיב לכו יביאה, והיד שייך רק למעשה להיות עשי' בפועל, וא"כ מהו אומר נדבת ירך. ומפני מה נא' זה גבי חה"ש דוקא. גם צ"ל⁵ מפני מה נק' יו"ט זה בשם חה"ש, הלא השבעה שבועות כבר ספרו מקודם, ויום החג אינו במנין הז' שבועות, וכמ"ש⁶ וספרתם לכם ממחרת השבת כו' שבע שבתות תמימות תהיינה עד ממחרת השבת כו', והן המ"ט יום שסופרים קודם, וחה"ש הוא היום החמישים, וא"כ למה נק' חה"ש. והנה, במנין הז' שבועות נא' בפסוק וספרתם ב' סימנים ע"ז, ממחרת השבת, ומיום הביאכם את עומר התנופה⁷, היינו מיום הבאת ותנופת העומר, וכאן, קודם פסוק ועשית חג שבועות, נא' שבעה שבועות תספר לך מהחל חרמש בקמה כו', והיינו משעת קצירת העומר⁸, וצ"ל מפני מה נא' שם שהספי' היא מההובאה ותנופה, וכאן נא' מהקצירה כו'. גם מהו"ע מהחל חרמש בקמה כו'. גם צ"ל משארז"ל⁹ בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע¹⁰ ירדו מה"ש וקשרו להם שני כתרים כו', וצ"ל בזה¹¹, והלא מצינו שיש ג' כתרים, וכדאי' במשנה דאבות¹² ג' כתרים הן, כתר תו', כתר כהונה, וכתר מל', ולמה קשרו להם רק שני כתרים כו'. ובמשנה דאבות גופא צ"ל, הלא בפרטי' חושב ד' כתרים, וכמ"ש אח"כ¹² וכתר ש"ט¹³ עולה על גביהן, והול"ל ד' כתרים הן, ולמה או' ג' כתרים כו'.

ומעתה צ"ל מהו"ע הג' כתרים, כתר תו' כתר כהונה וכתר מלכות. והענין הוא, דהנה, מהמבו' לעיל¹⁴ מוכן דבכללו' ההמשכות והגילויים מא"ס ב"ה יש ב' מיני המשכות, הא', ההמשכה שהיא בבחי' א"ס ממש, והב', ההמשכה שבבחי' גבול ומדה. והנה, ההמשכה שבבחי' גבול ומדה הוא הקו הנמשך מאוא"ס ב"ה, שנמדד ונגבל לפי אופן העולמו' ובא בבחי' מדה וגבול כו', דכפי רצונו ית' באופן ההשתל' שיהיו ע"ס, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר¹⁵, וספירו' אלו דוקא, שהן בחי' חב"ד חג"ת נהי"ם, כן נמדד הקו ג"כ במדידה זאת, שיש בו ג"כ ע"ס אלו, כי כללו' האור הזה הוא לצורך

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על אוה"ת וארא ע' רי ואילך – כנסמן לקמן בהערות.
 עוד מאמרים שכנראה מיוסדים על מאמר זה: ד"ה אנכי ה"א, ד"ה ויסעו מרפידים וד"ה מי העיר ממזרח – תש"ג (סה"מ תש"ג ע' 122 ואילך). ד"ה וירד ה' על הר סיני תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' קנד ואילך).
 (2) פ' ראה טו, י.
 (3) ראה גם לקו"ת במדבר טו, ד. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' רלג. סה"מ תרנ"ו ע' שנ. ד"ה ועשית חג שבועות תשי"ט (סה"מ תשי"ט ע' רד). ד"ה הני' תשל"ג. תשל"ה. תשל"ט.
 (4) ויקהל לה, ה.
 (5) ראה גם סה"מ תרל"ג ח"א ע' רצט. ס"ע שו. תרח"ץ ס"ע רלד.
 (6) אמור כג, טו-טז.
 (7) פ' ראה שם, ט.
 (8) רש"י עה"פ.
 (9) שבת פח, א.
 (10) משפטים כד, ז.
 (11) ראה בתחילת ההמשך (ע' א).
 (12) פ"ד מי"ג.
 (13) = שם טוב.
 (14) פרק זה הוא כעין סיכום ממה שנתבאר מתחילת ההמשך עד כאן. וראה גם לעיל פס"ח (ע' קסט ואילך). וש"נ.
 (15) ספר יצירה פ"א מ"ד.

העולמו, דמאחר שהוא מה שבא במדה וגבול, ה"ז רק לצורך העולמו, ולולא הרצון בעולמו אינו שייך כלל המשכת אור זה, וע"כ כפי רצונו ית' בענין העולמו וההשתל, כ"ה המדידה בהאור שיש בו הע"ס כו'. דמדידה זו היא בהאור הזה בתחלת המשכתו בשרשו ומקורו, והיינו דהמדידה וההגבלה שבהקו א"ז מה שנתחדש בו ע"י הצמצום, כ"א דבתחלת המשכתו יש בו מדידה זו, והוא, שגם בשרש ומקור האור כמו שהוא לפה"צ יש בו ג"כ ע"ס, והן הע"ס הגנוזות במאצילן כו', ונק' גנוזות, שהן גנוזות ונעלמות בהאור שבבחי' א"ס ובל"ג, והוא מה שאור הא"ס שיער בעצמו להאיר בבחי' מדה וגבול כו'¹⁶. אך שם המה בתכלית הפשיטות לגמרי, שאינם בבחי' מציאו' ניכרות כלל, והן שם בתכלית האחדות כו'. והמשכת הקו מהע"ס הגנוזות הוא ע"י הצמצום, דענין הצמצום בזה הוא להיות ספי' מיוחדות, וכמו שספי' החכ' תהי' ספי' מיוחדת בפ"ע, וכן כל הספי', ועי"ז נעשים בבחי' מציאות ניכרות כו'. ומ"מ, גם בזה הן עדיין בבחי' בלי מה, וכמ"ש בס"י¹⁷ ע"ס בלי מה, דגם כמו שהן ע"ס ה"ה בלי מה עדיין כו', כי הקו ידוע שהוא עשוי מנקודות¹⁸, והיינו שאינו בבחי' אורך הנמשך מלמעלמ"ט, כ"א הוא בבחי' נקודות, והן הספי' פרטי' שבהקו, דכל ספי' הוא בבחי' נקודה כו', וכל נקודה ה"ה בבחי' פשיטו', שאין בה ציור עדיין כו'. והנה, לפעמים מצינו דנקודה היא אדרבה בבחי' תוקף המציאו' ביותר, כמו בספי' דתהו, שהיו בבחי' נקודות¹⁹, שזהו ג"כ בחי' העצמי' דכל ספי' כנודע²⁰, הרי היו בבחי' תוקף ביותר כו', הנה זו²¹ כאשר הנקודה באה בבחי' כלים, ה"ה בבחי' תוקף המציאו' ביותר, אבל כשאינה בבחי' כלים, ה"ה בבחי' פשיטו' כו'. וכמו בעקודים, שהעשר אורות עקודים בכלי אחד, ה"ה בבחי' פשיטות, דמשו"ז ביכולתם להיות בכלי אחד, עם היותם עשר אורות כו', כמ"ש בע"ח²², וכ"ש באור הקו, שאין שם בחי' הכלים, הרי האורות הן בבחינת פשיטות כו'. וזה גופא הוא מפני שענין הקו הוא רק לגלות מן העולם, ולא כמו ספי' דתהו, ששם הכוונה הי' להיות בבחי' מציאו', שזהו לצורך איזה כוונה, כמ"ש במ"א²³, וע"כ באו בבחי' כלים כו', משא"כ בהקו הכוונה הוא רק התגלו' הספי' מהעלמם דע"ס²⁴ הגנוזות כו', וע"כ אין שם כלים, והן בבחי' פשיטות כו'. וכאשר האורות נתלבשו בכלים דאצי', נעשו בבחי' מציאות אור, בחי' אור החכ' ואור החסד כו'.

רמו

ויובן כ"ז עד"מ בנפש האדם²⁵, הרי הכחות הן בגדרים מיוחדים ומחולקים זמ"ז, דכח החכ' הוא בגדר מיוחד וכח הבינה בגדר מיוחד וכן כח החסד כו', ועם היותם כחות נפשי', ה"ה מ"מ בגדרים מיוחדים ומוגבלים כו'. והנה, הנפש הוא עצם אחד רוחני פשוט ומופשט מגדר ציור ומגדר הגבלה כו'²⁶, ואיך יהיו מהנפש כחות מוגדרים ומוגבלים, דגם מהארת הנפש א"א שיהיו כחות מוגבלים כו', ומ"מ הרי הנפש פועלת ע"י הכחות, שמתחכם ע"י כח החכ' ומתחסד ע"י כח החסד כו'. אך הענין הוא, כמ"ש בס"ש"ב פנ"א²⁷

16 ראה לעיל פט"ז (ע' לד). פכ"ז (ע' נו ואילך).

17 = בספר יצירה (פ"א מ"ב ואילך).

18 ראה לעיל פל"א (ע' סו ואילך). וש"נ.

19 ראה תו"א שמות נא, סע"ד ואילך. ובכ"מ.

20 ראה תו"ח בשלח קפו, א. סה"מ עת"ר ע' רכת. וש"נ.

21 זו: אוצ"ל: זהו.

22 ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"א. תו"א נח

י, ג ואילך.

23 ראה סה"מ תרנ"ב ע' ק ואילך. לעיל שם.

24 דע"ס: אוצ"ל: בע"ס.

25 ראה תו"א שם.

26 תניא פנ"א (עא, ב).

27 שם. וראה לעיל פכ"ז (ע' נו). פצ"ו (ע' רמט).

שתרי"ג מיני כחות כלולים בנפש, דעם היותו עצם א' פשוט, נמצאים כלולים בו תרי"ג כחות, שהן מקורי הכחות הגלויים כו'. וא"כ, הכחות הכלולים בנפש הן כמו ממוצעים בין עצם הנפש ובין הכחות הגלויים כו'. ומאחר שהן בבחי' ממוצע, צ"ל שיש בהם ב' מדרי', והוא, כמו שהן לגבי הנפש, וכמו שהן לגבי הכחות הגלויים, כמו בכל ממוצע כו' כנודע²⁸, והיינו, דכמו שהן לגבי עצם הנפש, ה"ה משתוים אליו שהן בבחי' פשיטות ממש בערך פשיטו' עצם הנפש כו', וכמו שהן לגבי הכחות, ה"ה בבחי' פשיטות רק לגבי הכחות, דגם שם הן בבחי' פשיטו', רק שזהו רק הפשיטו' מבחי' המציאות דהכחות, לא בבחי' פשיטות ממש. וכמו כח המשכיל²⁹, שהוא מושלל ממציאיו שכל, ומ"מ הו"ע שכלי, שאינו מושלל מגדר ענין השכל לגמרי כו', אבל כח השכל ההיולי העצמי הנטוע ומושרש בנפש, הוא מושלל מגדר ענין השכל לגמרי, דעם היותו כח השכל, היינו רק בערך פשיטות עצם הנפש, שמושלל לגמרי מגדר השכל כו', וזה גופא היא הסיבה דהכח השכל כמו שהוא כלול בנפש, שאינו בבחי' המשכה עדיין, ה"ה בבחי' פשיטו' לגמרי, וכמו שבא בבחי' המשכה נעלמת, הפשיטו' שלו הוא רק לגבי מציאות הכח הגלוי כו'. והדוגמא מזה יובן למע', דע"ס הגנוזות הכלולים באוא"ס ב"ה ה"ה בבחי' פשיטות ממש כו', וכמו שבאו בבחי' הקו ה"ה ג"כ בבחי' בלי מה כו', והוא בחי' הפשיטו' לגבי ע"ס הגלויות, שהן בבחי' התלבשות אורות בכלים כו'. ומוכן מזה, דע"ה דעיקר המציאו' של האורות הוא ע"י הכלים, שע"י ההתלבשות והתפיסא בהכלים נעשים כמהות הכלים כו', מ"מ, האורות עצמן הן ג"כ בבחי' מציאו' ע"ס כו' (ויש בהם התחלקות מעומ"ט בעצם מהותן כו'), וזהו הסבה שבאים בבחי' התלבשות בכלים כו', ובסוף המשכתן (היינו בהתלבשותן בהכלים) נתגלה בחי' המציאו' והתחלקות שבהם בעצם כו', וע"י הכלים נעשו כמהות הכלים לפעול כפי אופן הכלי כו'.

רמז

אמנם ההמשכה שבבחי' א"ס הוא מה שבא בבחי' גילוי מן העצם, והיינו, שענינו אינו לפעול דבר, כמו פעולת האור והגילוי, כ"א הוא בבחי' גילוי מן העצם לבד, והוא כמו העצם כו'. דבאמת אינו שייך בזה שום שם כלל, רק שם א"ס, וכמו שבא בבחי' גילוי בעולמות (דהיינו בחי' התפשטו' שלו כו'), ה"ה נק' בש' רצון, שהוא גילוי העצמו' כו', וכמשנת"ל פמ"ט³⁰, דכח הרצון חלוק מכל הכחות, שהן בבחי' מציאות לעצמן, כמו כח השכל, שהוא כח לעצמו חוץ מעצמו' הנפש, משא"כ כח הרצון אינו מציאו' דבר לעצמו חוץ מעצמות הנפש, דהרי כל ענינו הוא רק הטיית והמשכת הנפש כו', ולכן, מכל הכחות נשאר דבר גם לאחר סילוק הכח, וכמו ההשכלה שנשארה גם כשפוסק מלהשכיל כו', משא"כ ברצון, שאינו נשאר ממנו מאומה כו', וכמשנת"ל שם, וע"כ, בחי' הגילוי דאור הא"ס שנמשך בעולמו' נק' בש' רצון, להיותו אינו דבר במציאו' לעצמו, רק גילוי העצמו' כו', וה"ה בבחי' מקיף על כולם בשוה כו'. ואור זה, מאחר שהוא בבחי' גילוי מן העצם לבד, ה"ז שייך גם אם לא היו עולמות כלל כו'.

30) ע' קיג ואילך.

28) ראה לעיל פ"ח (ע' טז). וש"נ.
29) ראה לעיל פצ"ו (ע' רמט ואילך).

קיצור. ומעתה צ"ל ענין הג' כתרims כ"ת כ"כ כ"מ³¹. דהנה נת' דבכללות הן ב' מיני המשכות אורות, הא', שבבחי' מדה וגבול, והוא בחי' הקו שנמדד לפ"ע העולמות, והמדידה היא בשרשו באוא"ס, ששיער בעצמו להאיר במדה וגבול, והן הע"ס הגנוזות, והן בבחי' פשיטות לגמרי, וע"י הצמצום להיות ספי' מיוחדות, נמשך הקו בבחי' נקודות, והן בבחי' בלי מה (ולא כמו נקודות דתהו, שנתלבשו בכלים, והכוונה בהם להיות בבחי' מציאות). ועד"מ כחות הנפש, שישנם כלולים בעצם הנפש, ושם הן בבחי' פשיטות כפשיטת הנפש, ובהמשכה נעלמת הן בבחי' פשיטות לגבי כחות הגלויים, ובסוף המשכתם, היינו בכלים, נעשים בבחי' מציאות אור. והמשכה זו היא מפני הרצון בעולמות. והמשכה הב' הוא האור שבבחי' א"ס, שהוא לגלות עצמותו, וכמו הרצון, שהוא גילוי עצמיות הנפש.

קכח) והנה יש להבין בזה, והלא האור שהוא בבחי' גילוי מן העצם, ודאי שהוא ג"כ לצורך איזה כוונה, שהרי עצמותו ית' אינו מוכרח ח"ו בהגלויים ממנו, כנודע³², וכמשנת"ל פנ"ו³³, דהמשל דאור זויו השמש אינו מכוון כ"כ לענין אוא"ס, בזה שהשמש מוכרח בהגילוי אור ממנו כו', ומכוון יותר המשל דאור וחיות הנפש, שאין הגילוי הכרחי כו', וא"כ, הגילוי מן העצמות הוא באיזה כוונה, וה"ז ג"כ לצורך העולמות, ואיך הוא בבחי' גילוי מן העצם כו'. אך הענין הוא, דהנה זאת ודאי כן הוא שהגילוי הוא רצוני, והוא בשביל איזה כוונה, אמנם הכוונה בגילוי אור זה הוא שיהי' גילוי אוא"ס בעולמו, ויהי' בהם בחי' ביטול, שעיי"ז יושלם הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו'³⁴, ומאחר שהכוונה בזה הוא להיות גילוי אור ושיהי' ביטול העולמו, ע"כ הגילוי הוא בבחי' גילוי מן העצם שהוא כמו העצם כו', והיינו שהוא בבחי' א"ס ובבחי' בל"ג ממש ובבחי' אין בעצם מהותו כו'.

והענין הוא, דהנה, האו"פ שהוא האור הבא בבחי' מדה וגבול, ה"ה נמשך ג"כ מן העצמות כו' (רק שאין ההמשכה מן העצמו' ממש, כ"א מבחי' האחרונה דאוא"ס הבבע"ג, ששיער בעצמו את האור שבבחי' גבול כו', וכמשנת"ל פכ"ז³⁵, ושרש ההמשכה הזאת היא ג"כ מן העצמו' כו'), אך להיות שהכוונה בזה הוא שיהי' בחי' מדידה והגבלה בעולמות כו', הרי ההמשכה אינו בבחי' גילוי העצם, כ"א אדרבה, להיות לא כמו העצם כו'. וזהו שההמשכה והגילוי אינו מצד העצמו', כ"א מצד העולמו', והיינו, שהגילוי הזה אינו שיהי' כמו העצמו', בבחי' העדר המציאו', כ"א שיהיו עולמו' בבחינת מציאות דבר, ואם לא הי' הרצון שיהיו עולמו', לא הי' כלל גילוי אור כזה כו'. וזהו שהגילוי הוא רק לצורך העולמות, לפעול פעולת ההתהוות והמציאות, וע"כ גם האור הוא בבחי' מציאו' דבר כו', והוא שנמצא מן העצמו' אור שהוא לא כמו העצם כו'. אבל האור שהוא בבחי' א"ס, ע"ה שהוא ג"כ בכוונה לצורך העולמו', ענינו הוא שיהי' הביטול בעולמות, ויהיו

33) ע' קלד.

34) ראה תנחומא נשא טז. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

35) ע' נו ואילך.

31) כ"ת כ"כ כ"ו: = כתר תורה כתר כהונה כתר מלכות.

32) ראה גם סה"מ תרס"ח ע' קע. ד"ה הנה ידוע דירידת

הנשמה בגוף תערי"ב (סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' קנב. ע' קנח.

ספר השיחות תורת שלום ע' 148. ע' 152 ואילך).

בבחי' ביטול במציאו', בבחי' העדר כו', וכמשי"ת בעזה"י, וא"כ, גילוי אור זה הוא מצד העצמו', לא מצד העולמות, והיינו, שגם העולמות יהיו כמו העצמות, בבחי' העדר המציאו' כו', וע"כ, האור והגילוי הזה הוא בבחי' גילוי העצם, דהיינו חפץ העצמות לגלות אור כמהות העצמו' כבי' (לא להמציא אור שאינו כמו העצמו', כ"א לגלות אור שהוא כמו העצם כו'), דאור וגילוי זה שייך גם אם לא הי' התהוות העולמו', מאחר שהוא גילוי שכמו העצם כו', והוא כמו העצם, בבחי' א"ס ובבחי' אין בעצם מהותו כו'.

והענין, דהנה נת"ל פמ"ט³⁰ ההפרש בין כח הרצון לכח השכל, דכח השכל הוא שנמצא מן הנפש למהות כח בפ"ע שהנפש משכלת בו כו', אבל הרצון אינו מהות כח בפ"ע, רק הוא הטיית והמשכת הנפש, א"כ ה"ה רק עצמו' הנפש, ואינו שום דבר לעצמו כו'. ומ"מ, ה"ז ג"כ רק רצון הנפש, היינו מה שהנפש רוצה, והיינו שהוא רק הטיית הנפש, ולא עצמותו, רק שאין כאן מציאו' דבר חוץ מעצמו' הנפש, שה"ז רק מה שהנפש נמשך ורוצה כו'. והדוגמא מזה יובן למע', בבחי' האור שבבחי' א"ס (שהוא למע' גם מבחי' רצון כו', וכמשנת"ל³⁶), שאינו שום מציאו' לעצמו, רק בחי' גילוי העצמו' לבד כו'. ומ"מ ה"ז רק גילוי העצמו', ולא העצמו' ממש, אלא שהגילוי אינו בבחי' דבר לעצמו, כ"א הוא גילוי העצמות כו'. וזהו שהוא בחי' אין בעצם מהותו, מאחר שאינו בבחי' דבר לעצמו, רק גילוי העצמות כו', והיינו שהוא בבחי' אין לא רק מצד הדביקות לבד, כ"א הוא בבחי' אין בעצם, מפני שהוא רק גילוי העצמות כו'.

והענין הוא, דהנה ידוע³⁷ בענין ד"ע וד"ת, שהן מיש לאין ומאין ליש, דיש כאן ב' בחי' אין, הא', האין של היש האמיתי, והב', האין של היש הנברא. ומבו' במ"א³⁸ שאינם דומים זל"ז, דהאין של היש האמיתי הוא בחי' אין באמת, דהוא כל"ח³⁹ לגבי בחי' יש האמיתי כו', וא"כ, מה שנק' אין לגבי היש האמיתי, ה"ז באמת כן, שה"ה כלא כו'. והאין של היש הנברא, מה שהנבראים קוראין אותו אין, ה"ז רק שם המושאל לבד. דהנה, מה שנק' אין, הוא לפי שאינו מושג כלל לנבראים, וה"ה כאלו אינו כו', הרי א"ז שהוא אינו באמת ח"ו, כ"א לפי שאינו מושג להם. ועוד זאת⁴⁰, מה שנק' אין, הוא לפי שהוא בבחי' לא דבר, הרי זהו רק שהוא בבחי' לא דבר לגבי דבר, והיינו שאינו בבחי' יש, אבל לא שהוא לא דבר ואין באמת, שה"ה מקור ליש, ואם הי' בבחי' אין באמת, איך הוא בבחי' מקור, דכל מקור הוא בבחי' מציאו' דבר כו', וא"כ, שם אין בו הוא רק שם המושאל כו'. והנה, ההפרש הזה הוא גם בההארה אלקי' גופא (דזה שנת"ל, הוא ההפרש בין הב' בחי' אין כמו שהן לגבי יש האמיתי ולגבי יש הנברא, ובאמת ההפרש הזה הוא בההארה אלקי' עצמה), דהאין הא' הוא בבחי' אין ממש, והאין הב' אינו בבחי' אין ממש כו', והוא מפני שהאין של היש הנברא ה"ה בחי' הארה נבדלת (דהאור שהוא בבחי' דבקות במקורו, הגם שהוא דוקא שרש ההתהוות, וכמ"ש באגה"ק סי' כ"י⁴¹, מ"מ, ההתהוות בפועל אא"ל מאור

(36) פס"ט (ע' קעא). פע"ב (ע' קעט).

(37) ראה תו"א יתרו סו, א. סה"מ תרנ"ט ע' ס ואילך.

(38) ראה תורת חיים בשלח קפו, ד ואילך. סה"מ שם ע' סא

(39) - כלא חשיב.

(40) ראה סה"מ שם.

(41) קל, סע"א ואילך.

ואילך. וש"נ.

זה, כ"א מהארה דהארה, שהוא הארה נבדלת כו, וזהו שההתהוות הוא מבחי' מל' דוקא כו, וכמ"ש במ"א⁴², וא"כ אינה בבחי' אין ממש כו, והאין של היש האמיתי הוא האור שבבחי' דבקות במקורו, ונרגש בו מקורו כו, וע"כ האור גופא הוא בביטול דכולא קכל"ח כו⁴³, וכמ"ש בס"ש ב פל"ה בהג"ה⁴⁴, דאוא"ס אחד האמת⁴⁵ שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרי' החכ', והיינו שבחכ' נרגש איך שהוא לבדו כו, וע"כ הוא בבחי' אין ממש כו. וכ"ז הוא שהוא בבחי' אין מצד הדבקות לבד, לא בבחי' אין בעצם (כי נמצא מן העצמו' בבחי' מציאו' אור, דהיינו בחי' חכ' כו, רק שדבוק במקורו כו). וי"ל שזהו בחי' אין של היש הנאצל, דע"ה שזהו ג"כ בחי' אין של היש (ומבו' במ"א⁴⁶ שזהו בכלל בחי' ד"ת כו), ה"ה מ"מ בבחי' דבקות במקורו כו. אבל האור שבבחי' א"ס הוא בחי' אין בעצם, להיותו רק גילוי העצמו' כו. וע"ה שגילוי זה הוא ג"כ באיזה כוונה בשביל העולמות כו, הנה הכוונה בזה להיות גילוי אוא"ס בעולמו, ולהיות בהם בחי' הביטול כו.

קיצור. וצ"ל, והלא האור שבבחי' א"ס הוא ג"כ גילוי רצוני, וא"כ הוא בשביל איזה כוונה. אך הענין, דהאור שבבחי' מדה הוא להיות התהוות העולמות, א"כ המשכתו מן העצמות הוא שיהי' לא כמו העצמות, כ"א בחי' המציאות, והאור הבל"ג הוא שיהי' בחי' הביטול גם בעולמות בבחי' העדר המציאות. והענין, שיש ב' בחי' אין, האין של היש האמיתי, שהוא כלא, והאין של הנבראים, שנק' אין רק לגבי הנבראים, וכן בעצם, הארה זו אינו בבחי' אין ממש, להיותה הארה נבדלת, והאין הא' שהיא בבחי' דבקות, ה"ה בבחי' אין ממש. וי"ל שזהו במקור האו"פ. ואור הא"ס הוא אין בעצם, מפני שהוא גילוי העצמות, והכוונה שביטול זה יהי' גם בעולמות.

(קכט) **אמנם** עדיין צ"ל, והלא האו"פ הוא ג"כ להאיר העולמות להיות בהם בחי' הביטול, וכמ"ש הפרד"ס שע"ד פ"ה⁴⁷ בפ"י מא' הת"ז⁴⁸ אתה הוא דאפיקת כו' לאנהגא בהון עלמין, להיות ע"י גילוי האלקו' בעולמו' כו, וכמשנת"ל פ"ח ופמ"ח⁴⁹, דאמצעית האצי' הוא כב' דברים, הא', שיהי' עי"ז התהוות העולמו' בי"ע בבחי' המציאו' שלהם, שזהו העיקר ע"י הכלים, וכמ"ש באגה"ק איהו וגרמוהי חד לברוא כו⁵⁰, והב', שע"י האצי' דוקא יכול להיות גילוי אלקו' בעולם, והו"ע ידיעות והשגות אלקו' והרגישות אלקו' שבעולם, שכ"ז מהע"ס דאצי' מבחי' מוחין ומדות כו, שזהו העיקר מן האור כו. וכמ"ש בס"י שער הק"ש⁵¹, דגוף ונפש דמלאכים, שהו"ע חומר וצורה, זהו מבחי' או"כ דאצי', דזה⁵² שיש בהם בחי' הביטול לאלקו', וגם יש בהם צד פירוד מצד החומר כו⁵³, וכן אפי' בנבראים שלמטה יש בהם השגה באלקו' וביטול לאלקו' כו, שכ"ז הוא

(49) ע' טז ואילך. ע' קח ואילך.

(50) קכט, סע"א ואילך.

(51) סידור עם דא"ח עג, ד.

(52) דוה: אוצ"ל: דוהו.

(53) ראה גם ספר העיקרים מאמר א פ"א. חידושי אגדות

מהר"ל ב"ב טז, ב (ד"ה רביי).

(42) ראה סה"מ תרנ"ה ע' רד ואילך. ועוד.

(43) = קמ"י כלא חשיבי (ע"פ דניאל ד, לב. זח"א יא, ב).

(44) מד, סע"ב ואילך.

(45) אחד האמת: אוצ"ל: הוא אחד האמת.

(46) ראה סה"מ תרנ"ט שם.

(47) = שער ד [שער עצמות וכלים] פרק ה.

(48) = התקוני זהר (בהקדמה יז, א).

מבחי' או"כ דע"ס דאצי'. וא"כ מהו"ע האור דא"ס, שזהו דוקא גילוי מן העצם, מפני שהכוונה בזה הוא הביטול כו'.

אך הענין הוא, דזה גופא שהאו"פ יהי' מאיר ככל העולמו', גם בעולמו' ביי"ע, ויהי' בהם בחי' הביטול כו', זהו ע"י האור שבבחי' א"ס כו'. דהנה, ע"פ מא' קו המדה שנמדד בתחלת ההשתל', אין אור האצי' מאיר כלל בבי"ע כו', דאור האצי' הוא אור הקו הנמשך מאוא"ס, וכמא' 54 ש' מ"ה מלגאו דאיהו אורח אצי' כו', וידוע 55 דהקו מסתיים במל' דאצי', ואינו מאיר בבי"ע כו', דלהיות דהמשכת הקו הוא ע"י הצמצום, שנמשך אור מצומצם לפיי"ע העולמו', דהרי אור הקו הוא שנמשך אור להיות בבחי' התלבשו' בעולמו' בבחי' אור וחיות פנימי, שזהו ע"י הצמצום דוקא, דלולא זאת לא הי' אפשר כלל להיות התלבשו' או"ס בעולמו' וכלים כו' (דהגם שהאור הזה בשרשו ומקורו הראשון הוא בבחי' או"פ (לפי השיטה המבו' בדרוש זה 56), מ"מ, כמו שהוא לפה"צ, אינו בערך התלבשו' בעולמו', וכמשנת"ל 57, דע"ס הגנוזות, עם היותם בחי' ממכ"ע בשרשם ומקורם הראשון, הי' בבחי' סובב לגבי הקו כו'), ורק ע"י הצמצום הוא שנמשך האור באופן כזה שיהי' בבחי' התלבשו' כו', אבל יש בזה מדידה והגבלה, דהתלבשו' האור יכול להיות רק במדרי' שהן אלקו' ממש כו'. וע"כ המשכת והתלבשו' אור הקו הוא רק עד אצי', שהכלים דאצי' הן אלקו' ממש כו' (וגם עד האצי' האור הולך ומתמעט, וכנודע דגם באצי' הוא רק הארת הקו כו', וכמשנת"ל ג"כ לעיל 58), אבל בבי"ע אא"ל המשכת אור הקו ע"פ מא' קו המדה כו'. ורק מבחי' הכלים דאצי' הוא שנמשך בבי"ע, שנעשים נר"ן לבי"ע כנודע 59, וג"ז לא מבחי' עצמו' הכלים, כ"א מה שע"י הכאת הכלים בהפרסא שבין אצי' לברי' נתנוצצו מהם בבי"ע, כמ"ש בע"ח שער השמות פ"א, שזהו רק הארה נבדלת מהכלים כו'. וע"ה שגם מן האורות דאצי' נתנוצצו בבי"ע, כמ"ש בע"ח שער כסה"כ 60, הנה זהו רק מבחי' בינה ולמטה, שא"ז עצמו' האצי' ממש, דעיקר עצמו' האצי' הוא בחי' החכ' כו', ואי' בע"ח 61, דאור אבא אינו נכנס כלל בברי', רק מבחי' בינה מתנוצץ בברי' ע"י בחי' מל' דמל' דאצי' כו'. ונמצא דבס' השתל' אין אור האצילות מאיר בבי"ע כו'. וזהו שארז"ל במד"ר פ' וארא פי"ב 62, ע"פ 63 כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ, משל למלך שגזר שבני רומי לא ירדו לסוריא ובני סוריא לא יעלו לרומי, אח"כ ביטל הגזירה, כך מתחילה השמים שמים לה' והארץ נתן לבנ"א 64, ובמ"ת עמד הקב"ה וביטל הגזירה כו', והיינו 65 דקודם מ"ת לא הי' התחברות דאצי' עם ביי"ע, וזהו דבני רומי לא ירדו כו', והי' כענין אם אני לא אעבור אליך כו' ואם אתה לא תעבור אלי כו' 66, שנעשה פרסא והפסק בין אצי' לבי"ע, שלא

רנ

61 ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג ופ"ב.

62 פיסקא ג.

63 תהלים קלה, ו.

64 שם קטו, טז.

65 ראה אוה"ת לך ח"ד תרפז, ב. שה"ש ח"ב ע' תרפ.

66 סה"מ תרמ"ג ע' עה. ע' פה. עת"ר ע' שסד. לקמן ח"ב פת"ד

(ע' ותתלא).

66 ויצא לא, נב.

54 תקו"ז שם.

55 ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות) רפ"א.

לקו"ת ויקרא ד, ד. בהר מג, סע"ד. תו"ח ויצא קעו, ג.

56 ראה לעיל פי"ב ואילך (ע' כה ואילך).

57 פ"ע (ע' קעג).

58 פלי"ח (ע' פד).

59 ראה קונטרס אחרון לתניא ד"ה להבין מ"ש בפע"ח

(קנו, ב). וראה עץ חיים שער מד (שער השמות) פ"א. ובכ"מ.

60 שער מו פ"ד.

יומשך מאצ' לבי"ע ביותר מכפי המדה, וכמו"כ לא יהי' עליית בי"ע לאצ' כו' (ובקי"ס שהי' חבור אצ' וברי', כמ"ש במ"א⁶⁷, זה הי' רק לפי שעה⁶⁸, והי' זה הכנה למ"ת⁶⁹), ובמ"ת נתחדש זאת שיהי' גילוי אצ' בבי"ע כו'. וזה שיהי' גילוי אצ' בבי"ע ויהי' ביטול בעולמות, זהו דוקא מעצמו' אור האצ', וכמ"ש⁷⁰ החכמה תעוז לחכם יותר מעשרה שליטים שבעיר, דעשרה שליטים הן העש"מ⁷¹, שנמשכים מע"ס דאצ', רק שזהו מבחי' חיצוני' דאצ', היינו מבחי' בינה דאצ' ולמטה, שמזה נעשה בחי' המציאות דעולמות (וגם בחי' הידיעה והשגת האלקו' שבעולמות כו'), אבל זה שיהי' הביטול בעולמו', ע"י גילוי אור האצ', וכמשי"ת, זהו מבחי' עצמו' האצ', שז"ע מה שהחכ' תעוז לחכם כו', וכמשי"ת. וזהו ג"כ ענין מלגאו איהו שם מ"ה כו'⁵⁴, וידוע דשם מ"ה, שהוא ש' הוי' במילוי אלפי"ן⁷², הוא בת"ת⁷³, וענין מלגאו איהו ש' מ"ה, זהו בחי' הדעת, דמשה מלגאו ויעקב מלבר כו'⁷⁴, ונודע⁷⁵ דדעת ממשיך מפנימי' הכתר כו'. ובכדי שתהי' המשכה זאת, שהיא שלא ע"פ הדרגה דס' השתל', זהו ע"י האור שבבחי' א"ס ובל"ג כו'.

קיצור. ועדיין צ"ל, והלא האו"פ הוא ג"כ בכדי שיהי' הביטול, וכמשנ"ת דאמצעית אצ' הוא גם שיהי' גילוי אלקות בעולם. אך הענין הוא, דהרי הקו, מאחר שבא ע"י הצמצום לפ"ע העולמות, ה"ה מסתיים באצ', ונר"ן דבי"ע הוא רק מכלים דאצ', והתנוצצות האור דאצ' הוא רק מהבינה. ובמ"ת נתחדש שיהי' גילוי אצ' בבי"ע, והיינו מעצמות האצ', שעיי"ז הוא הביטול בבי"ע. והוא ע"י המשכה מעצמות אוא"ס. והו"ע ש' מ"ה דמלגאו, בחי' הדעת, שממשיך מפנימיות הכתר.

רנא

קל) וביאור הענין, צ"ל תחלה ההפרש בין ההמשכה דהאבות להמשכה דמ"ת, שהרי האבות ג"כ המשיכו גילוי אלקו' בעולם, וכדאי' במד"ר⁷⁶ בא אברהם התחיל להאיר כו', ומה נתחדש לכאו' במ"ת, שאז דוקא ביטל הגזירה כו'. אך הענין הוא, דהנה כת'⁷⁷ וארא אל אברהם כו' באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם, ולכאו' א"מ⁷⁸, והלא מצינו כמה פעמים ש' הוי' גבי האבות⁷⁹, וצ"ל דכ"ז הוא רק בחי' אל שדי⁸⁰, והיינו, שגם מה שנא' בהם ש' הוי', א"ז גילוי ש' הוי' עדיין, כ"א גילוי ש' אל שדי, וכמו גבי מצות מילה, שאז הי' אמית' הגילוי לאאע"ה, נא'⁸¹ אני אל שדי התהלך לפני כו'. וצ"ל מהו"ע שם שדי.

67) ראה לקו"ת צו טז, ד ואילך.
 68) ראה סה"מ תרל"א ח"א ע' שנט. ס"ע שפד. ד"ה והחרים תשי"ג (סה"מ תשי"ג ע' קל).
 69) לקו"ת וסה"מ שם.
 70) החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר.
 71) = העשרה מאמרות (ראה קה"ר עה"פ. הגהות לביאור ד"ה מזוזה מימין שבתו"א בספר תרט"ו – הובא לקמן פרמ"ה ע' ותצה). סה"מ תרע"ח ע' קעה. וראה לעיל פ"ו (ע' יג).
 72) = יו"ד ה"א וא"ו ה"א (ראה עץ חיים שער לח שער רחל ולאה פ"א-ב).
 73) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ז ע' רעה ואילך. תו"ח נח סד, ב.
 74) ראה תקו"ז תיקון יג (כט, א). לקו"ת פינחס עת, ג ואילך. וראה לעיל פקי"ג (ע' רצו).
 75) ראה לעיל פקי"ד (ע' רצט).
 76) ראה ב"ר פ"ב, ג. שמו"ר פט"ו, כו.
 77) וארא ו, ג.
 78) ראה אוה"ת וארא ע' קיט. סה"מ תרל"ח ע' ב. ובכ"מ. וראה גם לעיל פק"כ (ע' שיד).
 79) ראה וירא יח, א. שם, יז. תולדות כו, ב. שם, כד. ויצא כח, יג.
 80) ראה אוה"ת שבערה 1.
 81) לך לך יז, א.

והנה, בגמ' דחגיגה די"ב ע"ב⁸² ובמד"ר לך פמ"ו⁸³ אי, אני אל שדי, אני הוא שאמרתי לעולמי די כו, שאלולי שאמרתי די, עד עתה היו נמתחים כו. ומשמע מזה, שאם לא א"ל די, ה' העולם נמשך בלי הגבלה כלל. ולכא"מ, איך יכול להיות יש נברא בבחי' בל"ג, שה"ה בבחי' הגבלה בעצם*. וצ"ל שזהו כמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ג⁸⁸, שהנברא' הם רק אור וזיו המתפשט מן השפע ורוח ה' השופע ומתלבש בתוכם ומוציאם מאין ליש כו, ומאחר שהן רק אור וזיו המתפשט ממקורם, הרי יכול להיות ההתפשטות עד אין שיעור, ואז לא היו באמת בבחי' מציאו' יש כו. והענין הוא, כמש"ש פ"ד⁸⁹, בענין השבחים הגדול הגבור⁹⁰, דהההוות הוא מבחי' החסד, וכמ"ש⁹¹ כי אמרתי עולם חסד יבנה, דמדת החסד הוא התפשטו' החיות⁹² בכל העולמו' וברואים לאין קץ ותכלית כו, ונק' גדולה, כי באה מגדולתו של הקב"ה בכבודו ובעצמו כו, והיינו, כי חסד הוא בחי' גילוי אור, והוא אור הדבוק במקורו כו, שמזה הוא דוקא ההתהוות כו, וכמו שהוא מצד מדת החסד, לא היו העולמו' בבחי' יש ומציאו', כ"א רק הארה ממקורם כו, והיו נמשכי' בבחי' בל"ג, דאור החסד אינו מתעבה כו⁹³. אמנם ענין מדת הגבו' הוא מדת הצמצום⁹⁴ ומניעת התפשטות החיות מגדולתו מלירד ולהתגלות כו בגילוי, כ"א בהסתר פנים כו, וכאלו גוף הנברא הוא דבר בפ"ע⁹⁵, ואף שבאמת אינו דבר בפ"ע אלא כמו התפשטו' האור מהשמש כו, והיינו, שע"י הגבו' והצמצום נעשו הנברא' בבחי' מציאות יש ובבחי' הגבלה כו⁹⁶. ולפי"ז מובן⁹⁷ דמ"ש לעולמו די, אין הכוונה על העולם עצמו, שהרי א"א שיהי' העולם בל"ג, כ"א הכוונה הוא על הארה האלקי, שאמר די להיות בבחי' הגבלה, דע"ז נעשה בחי' המציאות וההגבלה בעולם כו, וז"ע שם שדי שאמר לעולמו די כו.

(* (וביפ"ת⁸⁴ הביא בשם הר"ר חסדאי בס' אור ה' ⁸⁵, שחולק על ההקדמה מוחלטת של הרמב"ם ז"ל⁸⁶ שא"א לגוף מוגבל להיות בלי תכלית לו. ולא עיינתי בס' הנ"ל מה שאומר בזה. ואפשר שמבאר זה בהרוחני שבגשמי, דהיינו בחלקי הנפשיות שבו, אבל בעצם החומר נר' הקדמה הנ"ל להנחה מוחלטת)⁸⁷.

(82) ו"ב: אוצ"ל: ע"א.

(83) פיסקא ג.

(84) = וביפה תואר השלם לר' שמואל יפה אשכנזי (ונציאה, שניז. פירדא, תנ"ב) – ב"ר פ"ה, ז. וז"ל: „ואע"פ שלפי מ"ש הרב בח"ב [= בחלק ב] מהמורה בהקדמותיו שמציאות גודל גשמי בבית [= בלתי בעל תכלית] נמנע לא יצדק זה, כבר סתר הרב נ' חסדאי כל מופתי החוק' בזה, והניח אפשרותו בס' אור ה' בכלל ב' ממ"א [= ממאמר א].

(85) דפוס ראשון – פירארא, שט"ו.

(86) מורה נבוכים ח"ב בהקדמות (הקדמה ב).

(87) על קטע זה כתב רבינו: „אצ"ל" (= אין צריך להעתיק).

– ראה לעיל ע' יד הערה 50 בשוה"ג.

(88) עת, ב.

(89) עט, א ואילך.

(90) עקב י, יז.

(91) תהלים פט, ג.

(92) התפשטו' החיות .. בכבודו ובעצמו כו: לשון אדמו"ר

הזקן בתניא שם.

(93) ראה פרי עץ חיים שער יוהכ"פ פ"ג. מקדש מלך

לזח"א יז, א. סידור עם דא"ח רלו, ג. מאמרי אדמו"ר האמצעי

ראש השנה ע' אילו ואילך. אוה"ת בראשית ח"ג תצד, סע"א.

(94) מדת הצמצום .. האור מהשמש כו: לשון אדמו"ר הזקן

בתניא שם.

(95) = בפני עצמו.

(96) ראה אוה"ת וארא ע' קנד.

(97) הבא לקמן – ראה אוה"ת וארא שבהערה 1.

ובשרש שרשו, שם שדי הו"ע צמצום הראשון שהי' באוא"ס, דבתחלה הי' אוא"ס ממלא כל מקום החלל⁹⁸, שהי' הכל בבחי' א"ס כו', והי' הצמצום שלא יהי' התפשטות וגילוי האור בבחי' א"ס, כ"א שיוכלל האור במקורו המאור⁹⁹, וישאר רק רשימו, כדי להיות שרש להתהוות בחי' בע"ג כו'. ובעולם האצ"י הו"ע מיעוט האור וריבוי הכלים, שזהו עיקר התיקון, וכנודע¹⁰⁰ דבתהו הי' ריבוי האור, והכלים היו במיעוט, ולא היו יכולים לסבול, ולכך נשברו כו', אבל בחי' התיקון הוא בהיפך, שהאור במיעוט, והכלים בהתרחבות ובריבוי התחלקות, כלים רבים לאור א', ועי"ז נתיקמו כו'¹⁰¹. וז"ע שם שדי באצ"י, שיהי' בחי' מיעוט האור באופן שיהי' בבחי' התלבשות בהכלים, והכלים יהי' בבחי' התרחבות, שיקבלו את האור ויגבילו ויעלימו אותו, שע"ז יכולים ליהנות מן האור כו'. וז"ש¹⁰² וירא אלקי את האור כי טוב, פי' כי טוב לגנוז¹⁰³, שיתלבש ויתעלם בהכלים כו'¹⁰⁴. וזהו ל' תיקון, שהוא ל' לבוש, כמו לא ילבש¹⁰⁵, לא יתקן כו'¹⁰⁶, דענין התיקון הוא שהכלים ילבישו את האור, שע"י הלבשת האור והעלמו בכלים, יכולים ליהנות ממנו כו'. והאבות זכו לבחי' התיקון, דעד אברהם היו שני אלפים תהו¹⁰⁷ (ואי¹⁰⁸ דהו קרין ל' בשמות נוכראין), ומאברהם התחיל בחי' התיקון¹⁰⁹, והוא בחי' הכלים שיתלבש בהם האור, דע"ה שזהו בחי' צמצום והעלם, ה"ז תכלית החסד, שע"ז דוקא יכולים לקבל הגילוי כו'. וזהו דאי' בע"ח שער העקודים¹¹⁰, דהתחלת התגלות הכלים הוא בעקודים, שזהו בחי' אברהם¹¹¹ (והו"ע ויעקוד את יצחק¹¹², להיות התקשרות האור בכלי כו'), דאברהם בגימט' רחם¹¹³, והכלים הן תכלית הרחמים והחסד כו'.

רנב

ועז"א⁷⁷ וירא אל אברהם כו' באל שדי, שע"י ש' שדי שאמר לעולמו די כו', עי"ז וירא אל אברהם בבחי' חסד ואה' כו', דבכדי שיהי' גילוי בחי' החסד והאה' למטה, זהו ע"י הכלים דוקא כו'. גם ענין וירא אל אברהם, שנמשך בו ממהות בחי' כלי החסד דאצ"י כו', דהאבות הן המרכבה¹¹⁴, וכתו¹¹⁵ הלוך ונסוע הנגבה, במדת החסד ואה' עליונה, עד שזכה להיות מרכבה למדת החסד דאצ"י, וממדת החסד נמשך מבחי' פנימי הכלי דחסד להתלבש ממש בנשמת אברהם המאירה בגופו ממש כו'. והענין הוא, כדאי' בע"ח שמ"א פ"ג¹¹⁶ בפ' האבות הן המרכבה¹¹⁴, כי יש ניצוץ קטן מאד שהוא בחי' אלקו' נמשך ממדרי'

(105) תצא כב, ה.
 (106) תרגום אונקלוס עה"פ (ושם: ולא יתקן).
 (107) ע"ז ט, א.
 (108) ראה לקו"ת מטות פה, ב – בשם הזהר.
 (109) ראה תו"א לך לך יא, ב.
 (110) פ"א.
 (111) ראה אוצרות חיים דרוש עקודים נקודים וברודים (ה, ב בהוצאת קארעץ, תקמ"ג). סה"מ תרמ"ג ע' שנה. עזר"ת ע' קצד. וראה גם לעיל פ"ב (ע' קפא).
 (112) וירא כב, ט.
 (113) אוצרות חיים שם. סה"מ תרמ"ג ועזר"ת שם.
 (114) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.
 (115) לך לך יב, ט.
 (116) = בעץ חיים שער מא פרק ג (בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. בדפוסים שלפנינו: שער מב פרק א).

98 עץ חיים שער א (דרוש עגולים ויושר) ענף ב. – בעץ חיים שם: „ממלא כל המציאות“. ובסהמ"צ להצ"צ לד, א: „דאא"ס ב"ה הי' ממלא כל החלל שעתה בו העולמות“. אבל כ"ה כפננים בכ"מ – ראה לקו"ת הוספות לויקרא נב, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ח"א ע' רפב. ועוד. וראה ד"ה בחודש השלישי תשל"ג (תורת מנחם ספר המאמרים באתי לגני קה"ת, תשס"ט) ח"א ע' קט).
 99 המאור: באוה"ת וירא שבהערה 1: המאיר.
 100 ראה לעיל פכ"ה. פפ"א. פצ"ב (ע' נב. ע' רו. ס"ע רלז). וש"ב.
 101 אוה"ת וירא שבהערה 96.
 102 בראשית א, ד.
 103 ראה זח"א מה, סע"ב.
 104 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי בחוקותי ס"ע תתי. ס"ע תתיח.

אחרונה שבכורא, וזה הניצוץ מתלבש בכח ניצוץ א' נברא שהיא נשמה דקה במאד מאד, ובניצוץ זה הנק' יחידה, יש בה שרשי ד' בחי' הרוחניות נרנ"ח כו'¹¹⁷. והיינו, כי הנשמה היא ד' בחי' נרנ"ח, שהן ד' בחי' חו"ב וזו"נ, ובמ"א מבוי'¹¹⁸ דחי' הוא בחי' מקיף, והיינו בחי' מקיף הקרוב שיש לו אחיזה בפנימי, וכל הגילויים דנר"נ הן מהמקיף דחי', דעש"ז נק' מזל, ע"ש שנוזל ונוסף בהנשמה שבגוף כו', וכמ"ש במ"א'¹¹⁹. ובחי' יחידה היא שרש ד' בחי' הנ"ל הכוללת כולם, כדמיון התכללות חו"ב וזו"נ בא"א כו', ומבו' בע"ח שם, שזהו כדמיון חומר הראשון שפשוט מכל צורה, והוא הנושא כל הד' צורות כו'. ובבחי' ניצוץ זה הנק' יחידה, מתלבש ניצוץ קטן שהוא אלקות ממש, ע"ד התלכשות בחי' עתיק בא"א, דעתיק הוא בחי' תחתונה שבא"ס, ומתלבש באריך, שהוא ראש ומקור הנאצלי' כו'. וכמו"כ בחי' ניצוץ קטן הוא אלקו' ממש, מבחי' הכלים דאצי', שהן אלקו' ממש לברוא בהן וע"י כו', רק שהכלים נק' בחי' אחרונה שבכורא, להיות שהן מגבילים את האור כו', דההתהוות הוא מהאור, והכלים רק מגבילים בכדי שיהי' הנברא בבחי' יש כו', ע"כ נק' הכלים בחי' תחתונה שבכורא כו', והוא מתלבש בניצוץ היחידה, שרש הד' מדרי' שבנשמה כו'. וזהו וארא כו' באל שדי, דמבחי' פנימי' הכלים נמשך הניצוץ להתלבש בהאבות, אברהם מבחי' חסד דאצי', ויצחק מבחי' הגבו', ויעקב מבחי' הת"ת כו'¹²⁰, וזהו וארא כו' באל שדי, דשם שדי באצי' הו"ע הכלים שמגבילים את האור, והניצוץ קטן שממהות הכלים האיר בגילוי ממש בנשמתם כו'.

וענין שם שדי בעבודה הוא מ"ש¹²¹ משפט וצדקה ביעקב אתה עשית, דצדקה הוא מדת החסד, שמצד מדת הטוב והחסד הוא מתחסד עם הזולת כו', אך בצדקה יש השתתפות מדת הרחמים, דענין הצדקה הוא להחיות רוח שפלים¹²², שזהו מצד הרחמים, וכידוע ההפרש בין חסד לרחמים¹²³, דחסד שייך לכל אדם להתחסד עמו, אבל רחמים שייך רק על השפל, דמי שהוא באיזה דרגא, אינו נופל עליו רחמים, כ"א על השפל כו'. וזהו ג"כ ההפרש בין גמ"ח לצדקה¹²⁴, דגמ"ח הוא בין לעניים ובין לעשירים, וצדקה הוא לעניים דוקא¹²⁵. וע"י הצדקה למטה ממשיכי' למע' מדת החסד, שהו"ע התפשטו' האור והחיות כו', וזהו ג"כ בהשתתפות מדת הרחמים, להחיות רוח שפלים, והיינו להוות ולהחיות עולמו' התחתוני, שזהו בחי' הגדול כו', כנ"ל¹²⁶. אמנם¹²⁷, צדקה משפט כתיב בה, שצ"ל משפט בצדקה, שישפוט א"ע¹²⁸ מן המותרות שלו ויתן לצדקה, שזהו עיקר ענין הצדקה, דלא זו היא עיקר ענין הצדקה דלאחר כל מילוי המותרות שלו יתן מהמותר לעניים, כ"א שישפוט א"ע מן המותרות, דמשארז"ל¹²⁹ חייך קודמין, הוא כעין מעשה שהי' בקיתון של מים כו'¹³⁰, דהיינו רק מה שמוכרח לו, אבל לא שיתענג הוא בכל

רנב

(124) ראה גם אוה"ת (יהל אור) לתהלים ע' שטו.

(125) סוכה מט, ב.

(126) בהתחלת הפרק.

(127) בהבא לקמן – ראה תו"א משפטים סג, ב.

(128) = את עצמו.

(129) ב"מ סב, א. ראה תניא אגה"ק סט"ז (קכד, ב).

(130) ב"מ שם.

(117) עכ"ל העץ חיים שם.

(118) ראה סה"מ עת"ר ע' י. ע' רה ואילך.

(119) ראה לקו"ת במדבר טז, א ואילך.

(120) ראה תו"א ר"פ תולדות. ובכ"מ.

(121) תהלים צט, ד.

(122) לשון הכתוב – ישע"י נז, טו.

(123) ראה גם לקו"ת דברים א, ד. אגרות קודש אדמו"ר

מהורש"ב ח"א ע' עד ואילך. סה"מ תש"ט ע' 8 ואילך.

התענוגי, וחברו ימות ברעב ח"ו, וכן גם בריבוי השפעה צריך לשפוט א"ע מהדברים המותרים, וזאת יתן לצדקה, שזהו עיקר ענין הצדקה כו'. וע"י המשפט שעושה בעצמו, עי"ז הוא למע' בחי' הצמצום וההגבלה בהאור, שיהי' באופן כזה שיהי' התהוות הנבראי' בבחי' מציאו', ויהנו הנבראים לאורו ית', שז"ע הגבור שנת"ל¹²⁶. וכמו"כ הוא בכלליו' עבודת האדם, לצמצם א"ע ולכבוש רוח תאוותיו, שלא יהי' בהתפשטו' והתרחבות בעניני' החומרי', כ"א אדרבה, יכפה א"ע בכל פרטי עניניו, ויהי' כוונתו לש"ש, וכמו באכו"ש יהי' כוונתו לקיום גופו בכדי שיוכל ללמוד ולהתפלל, וממילא הוא נזהר מן המותרות, שהן רק למלאות תאוותו, ומסתפק רק בהמוכרח לו ובכוונה הנ"ל¹³¹, וע"י הכפי' שכופה ומצמצם א"ע, עי"ז נעשה התרחבות הכלים למעלה, שיהיו כלים לקבל את האור ולהגבילו' שיהי' באפשר לקבל את האור כו'. והאבות שהיו מרכבה, היו כל אבריהם קדושים ומובדלים מעניני העולם¹³², עד שכל עניניהם הגשמי' היו אלקו' ממש, והיינו שהאיר אצלם בגילוי עצם הניצוץ האלקי כנ"ל, שזהו עצם בחי' שדי כנ"ל, וע"כ היו כל עניניהם אלקו' כו'. ובכל אדם הו"ע הכפי' והצמצום בנפשו, ועי"ז נעשה ההגבלה להיות האור באופן כזה שיתקבל בנבראי' ויהנו לאורו ית' כו'.

קיצור. ובה"ע¹³³, דהנה בהאבות כתי' וארא כו' באל שדי, שא' לעולמו די, והיינו בחי' ההארה אלקית שמבחי' החסד, גילוי בבחי' בל"ג, ואמר די, ע"י מדת הגבו', הגדול הגבור. ובשרשו הוא בחי' הצמצום, שנשאר רשימו. והכוונה שיהי' ריבוי הכלים, שע"ז יתקבל האור. והו"ע התיקון. והאבות זכו לתיקון, והיינו בחי' כלים שמתלבש בהם האור, והאיר בנשמתם בחי' מהות פנימיות הכלים. והו"ע הניצוץ קטן שביחידה שמבחי' אחרונה שבבורא, דהיינו בחי' הכלים. וזהו וארא גילוי המהות. וענין ש' שדי בעבודה הו"ע משפט וצדקה, שע"י הכפי' הוא התרחבות הכלים לקבל את האור.

(133) = וביאור הענין.

(131) ראה גם סה"מ עת"ר ע' פג ואילך.

(132) תניא פכ"ג (כה, ב).

בס"ד. ליל ב' דחה"ש, תנר"ג

אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים.² וצ"ל מהו"ע שמודיעים ענין יצי"מ במ"ת, ע"ה³ דיצי"מ ה' הכנה למ"ת, מ"מ צ"ל מה שייכות יצי"מ למ"ת שמודיעים זאת בדבור הראשון כו'. גם צ"ל מ"ש אנכי ה', הלא ידוע דאנכי והוי' הם ב' עניני', דאנכי זהו בחי' עצמו' אוא"ס ב"ה שלמע' מבחי' גילוי כו',⁴ ושם הוי' הוא בחי' גילוי אור כו', וא"כ צ"ל איזה גילוי ה' במ"ת, אם ה' גילוי העצמו', שז"ע אנכי, למה נא' כאן הוי', והול"ל אנכי אלקיך כו', ואם ה' גילוי שם הוי', מהו אומרו אנכי הוי' כו'. ולהבין זה צלה"ק משנת"ל⁵ בענין וארא אל אברהם כו',⁶ דהגילוי להאבות ה' בש' שדי, ונת'⁵ דשם שדי הוא שא' לעולמו די', דהיינו בחי' הגבלת האור כו', ובשרש הראשון הו"ע הצמצום שהי' באוא"ס להעלים ולהגביל את האור כו', ובאצי' הו"ע מיעוט האור שיוכל להתקבל, שזהו ג"כ ע"י הצמצום כו', וענין הכלי' שמקבלי' את האור ומגבילי' אותו, זהו בחי' שם שדי כו'.

רנד

קלא) והנה במד"ר פ' בא פט"ו⁸ אי', בא אברהם התחיל להאיר, שנא'⁹ מי העיר ממזרח כו', בא יצחק אף הוא האיר, שנאמר¹⁰ אור זרוע לצדיק כו', ובזח"א מ"ה ע"ב משמע דמ"ש מי העיר הו"ע אור זרוע כו', והיינו שהאבות בכלל המשיכו בחינת אור זרוע כו'.

וענין אור זרוע למע', הענין הוא¹¹, דהנה אי'¹² אנת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא, מבין ולא בכינה ידיעא, וקאי על בחי' חו"ב שלמע' מאצי'. דהנה, חו"ב דאצי' הן בבחי' ידיעא, וכמו שאו' לפני זה¹³ חכ' מוחא איהי מח' מלגאו, בינה ליבא ובה הלב מבין, הרי שהבינה היא שבה הלב מבין בבחי' ידיעא, וכמו"כ בחכ' שאו' דאיהי מח', ה"ז בבחי' ידיעא, דבמה שאינה ידיעא, או' קודם¹³ לית מתב"כ¹⁴, והיינו בבחי' עילאה על כל עילאין וסתימא עכ"ס¹⁵, שסתום ונעלם, אי' דלית מת"ב כו', וכאן שנא' איהי מח' מלגאו, ה"ז בבחי' חכ' ידיעא כו'. וידוע¹⁶ דאצי' הוא בבחי' גילוי ההעלם, ולא יש ענין גילוי ההעלם

(4) ראה לקו"ת פינחס פ, סע"ב.

(5) פק"ל (ע' ורנא ואילך).

(6) וארא ו, ג.

(7) חגיגה יב, א. ב"ר פמ"ו, ג.

(8) פיסקא כו.

(9) ישע"י מא, ב.

(10) תהלים צז, יא.

(11) בבבא לקמן - ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ואוה"ת סידור שבהערה 1.

(12) תקו"ז בהקדמה (יז, ב).

(13) שם (יז, א).

(14) = מחשבה תפיסא כך כלל.

(15) = על כל סתימין (תקו"ז שם).

(16) ראה לעיל פ"ז ואילך (ע' יד ואילך).

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה וידעת תקס"ד (מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' קכ ואילך. ועם הוספות כו' - אוה"ת סידור ע' קנה ואילך*). ד"ה ויקרא משה באוה"ת תבוא ע' תתשט ואילך. ד"ה עד כו' אלך תרל"ה (סה"מ תרל"ה ח"א ע' מג ואילך) - כנסמן לקמן בהערות.

עוד מאמרים שכנראה מיוסדים על מאמר זה: חלק מד"ה ישא הוי' וד"ה ויקח קרח - תש"ג (סה"מ תש"ג ע' 147 ואילך. ע' 171 ואילך). חלק מד"ה וירד ה' על הר סיני תשט"ו (סה"מ תשט"ו ע' קס ואילך).

(2) יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.

(3) = עם היות.

(* עוד מאמר שמיוסד, כנראה, על מאמר זה - ד"ה ביום השמעי' תרס"ד (סה"מ תרס"ד ע' מה ואילך).

למטה ממדרי' האצי' כו'. ובכללו' הרי כל ענין הקו הוא בחי' גילוי ההעלם משרשו ומקורו שהן הע"ס הגנוזות כו', וכמשנת"ל באורך¹⁷, ובפרטי, הע"ס דאצי' הן בבחי' גילוי ההעלם, וא"כ הרי החכ' היא בבחי' חכ' ידיעא כו'. ומ"ש שאת הוא חכים ולא בחכ' ידיעא, היינו בחו"ב שלמע' מאצי', והיינו בבחי' חו"ב דעקודים, או חכ' דא"ק, דלא בחכ' ידיעא עדיין. וכמ"ש בזהר¹⁸ דלאו אינון נהורין כו', דע"ס דאצי' הן בבחי' מציאו' אורות, אבל ע"ס הגנוזות לאו אינון נהורין עדיין כו', שהרי הע"ס דעקודי', עם היותם עשר אורות, ה"ה עקודי' כולם בכלי א'¹⁹, ובהכרח לו' שהן לא בבחי' מציאו' דבר כו', וכמו בכחות הנפש הכלולי' בעצם הנפש, ה"ה בבחי' העדר המציאו', דאל"כ איך ישכנו כולם יחד כו', וכמו"כ הוא בעקודים כו', וכמ"ש במ"א²⁰, וכ"ש בע"ס דא"ק, שהן בבחי' פשיטו' עדיין, וכמ"ש במ"א²¹ שזהו עד"מ כמו שהנפש נושא הכחות בעצמו כו'.

ולפ"ז צ"ל איך הוא התהוות ע"ס דאצי' מע"ס הגנוזות. הנה מבואר בתו"א ד"ה פתח אליהו²² (ושם מבו' בהתהוות חכ' דברי' מחכ' דאצי', ובמ"א מבו'²³ די"ל דהכוונה שם על בחי' הכלים דאצי' כו', וכאן הכוונה על התהוות האורות דאצי' מהע"ס הגנוזו' כו', ועמ"ש בתו"א ד"ה ויאמר הן עם אחד²⁴), שזהו עד"מ כמו זריעת גרעין של תפוח בארץ וצומח ממנו תפוח ע"י כח הצומח שבארץ. והנה²⁵ אנ"ר²⁶ שאותה המתיקות שבתפוח הנרגש לחיך, לא הי' כלל בהגרעין שנאמר שממנו נתהווה כו', ורוב זרעוני גינה²⁷ אינם נאכלים כלל כו'²⁸, ואם נא' שמכח הצומח נתהווה מתיקו' הזאת, הלא אין מציאו' מתיקות כלל בכח הצומח הרוחני כו' (ובמ"א²⁹ מבו' שגם בכח הצומח יש בו המתיקות, וזהו שפרש"י ע"פ³⁰ יושבי הארץ, שהיו טועמים את העפר כו', רק שהוא מתיקות רוחני כו'. ובאגה"ק סי' כ'³¹ כ', שמכח הצומח הוא עצם ישות הפרי, והצמיחה, שהו"ע החיות, והמתיקו', הוא מהמזל כו'). אך הענין הוא, כמארז"ל³² אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל למע' המכה בו ומגדלו, ובאותו המזל הרוחני יש בו המתיקו', אמנם הוא מתיקו' רוחני מאד, וכמו מתיקות שבניגון ומתיקו' שבאור שכל וכה"ג³³, ואינו מתיקו' גשמי הנרגשת לחיך הגשמי, כ"א בבחי' הרגשה לחיך הרוחני כו'. וכמו ענין תפוח

רנה

מעלה ממהות בחי' חכמה ובינה הידועים דאצילות .. ולכן נקראים בשם ע"ס הגנוזות.

(25) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שבהערה 1. (26) = אנו רואים.

(27) ראה משנה וגמרא ב"ב צב, א ואילך.

(28) תו"א שמות נג, ד.

(29) ראה סהמ"צ להצ"צ עב, א. אוה"ת מגילת אסתר ע' רפ.

(30) וישלח לו, כ.

(31) קלב, א.

(32) ראה ב"ר פ"י, ו.

(33) ראה גם סה"מ תרס"ח ע' רכג. לקמן פשט"ז (ח"ב ע' ותרמה).

(17) ספ"ז ואילך (ע' לו ואילך).

(18) ח"א סה, א.

(19) ראה עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"א. תו"א נח י, ג ואילך.

(20) ראה תו"א שם. לעיל פקכ"ז (ע' רמו).

(21) ראה סה"מ תרס"ב ע' שכת.

(22) וירא יג, סע"ד ואילך.

(23) ראה הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א ע' יא ואילך.

(24) נח י, ג: אתה הוא חכים הוא ולא בחכמה ידיעא, ר"ל

כי חכמה דאצי' נק' חכמה ידיעא .. משא"כ בחי' אתה הוא חכים הוא לא בחכמה ידיעא, וזהו הנק' בלשון הפרדס עשר

ספירות הגנוזות במאצילן, שע"ז אמר אתה הוא חכים כו'. וענין זה עולה בקנה אחד .. שבעקודים כל הע"ס הם עקודים

בכלי א', ואין שם שום התחלקות כלל לע"ס .. שהם למעלה

רוחני שאכל אדה"ר³⁴ כשלא הי' לו עדיין גוף גשמי וחומרי כו'³⁵. והמתיקות הרוחני שבמזל, ה"ה מתעבה ומתגשם ע"י הגרעין הנזרע, ונעשה מתיקו' גשמי, והוא המתיקו' הגשמי שבתפוח הנרגש לחיך הגשמי כו'. והדוגמא מזה יובן למע', דע"ס הגנוזות הן כמו עד"מ המתיקות שבמזל, שהוא בבחי' רוחני עדיין, והיינו שאינם בבחי' אור החכ' עדיין, וכמשנת"ל פי"ד³⁶, דבחי' ח"ס הוא למע' מהחכ' עדיין לגבי בחי' החכ' דאצי', וכ"ש בחי' חכ' דא"ק כו', ומ"מ, נתהווה משם בחי' אור החכ' דאצי', שזהו כמו הזריעה עד"מ, שהמתיקו' נתעבה ונתגשם כו'. והנה³⁷, המתיקות שבהתפוח, א"ז עצמיות ומהות כח הרוחני דהמזל, אלא רק הארה המתפשטת מעצמו' ומהות הרוחני דכח המזל המכה בו כו', והארה זו נתעבה ונתגשמה כ"כ עד שנעשה מתיקות גשמי כו', ואין התפשטו' זו כמו התפשטו' המים הנמשכים ממקום למקום, דמהות המים הוא שנמשכו ממקום למקום, וע"כ המים הנמשכים לא נשארו במקום הראשון כלל, משא"כ בכח המזל הרוחני, הרי לא נחסר כלל בצמיחת והגדלת הפרי, מפני שזהו התפשטות הארה בלבד, והארה היא שמתגשם ונעשה מתיקות גשמי כו'. והדוגמא מזה למע' הוא מה שהע"ס נק' אורות, להורות שהן הארה לבד משרשם ומקורם, ואינם עושים שום שינוי ח"ו כו', והיינו כמשנת"ל פנ"ד³⁸ בענין אור ושפע, דענין אור הוא שאינו עושה שינוי ח"ו כו'.

וזהו אור זרוע, שהתהוות הע"ס הוא כמשל אור הזרוע, להיותם בחי' הארה לבד, כמשל המשכת האור מהמאור כו', אך לא כאור השמש, שהאור לא נתגשם כלל, כ"א כמו אור זרוע, שע"י הגרעין הזרוע, ההארה מתעבה ומתגשם כו', כמו"כ האורות דע"ס הן כמו אור זרוע שבא בהגשמה לגבי מקורו, עד שנק' בשם אור החכ' כו'.

קיצור. ובמד"ר בא אברהם התחיל להאיר, ובזהר שז"ע אור זרוע. והענין, דהנה חכים ולא בחכ' ידיעא זהו בחי' חכ' דא"ק ועקודים, דלאו אינון נהורין, וכמו הכוחות הכלולים בנפש ושהנפש נושא בעצמו, וחכ' דאצי' היא חכ' ידיעא, גילוי ההעלם. ואיך הוא התהוותם. הענין הוא, ע"ד התהוות מתיקת התפוח מהמזל, שע"י אמצעית הגרעין בא לידי הגשמה. והנה, מתיקות התפוח היא רק הארה ממתיקות המזל, שלא נחסר דבר, ולא כמו אור השמש, כ"א שבא בהגשמה ע"י הגרעין, כמו"כ האורות הן הארה ממקורם, שאין מזה שום שינוי, רק שבאים בבחי' מציאות אור, והו"ע אור זרוע.

קלב) והנה בהמשל³⁹, הרי הגשמת ההארה הוא ע"י הגרעין הנזרע כו'. ולמע' י"ל, עפמ"ש בע"ח שער מטולמ"ט פ"א, שהתהוות הכלים בעקודים הוא ע"י שהמשיך את האור כו', ואחר שנמשך, חזר ונסתלק האור והוא למע' לגבי מקורו, ומניח רושם חותם למטה, וזה הרושם נעשה בבחי' כלי ע"י ריחוק האור ממנו כו'. וזה הרושם,

34) תפוח רוחני שאכל אדה"ר: כנראה הוא למ"ד עץ הדעת אתרוג הי' (ב"ר פט"ו, ג) וע"פ תוד"ה פריו (שבת פח, א)*. ועצ"ע. – וראה עץ חיים שער לט סוף דרוש א (סה"מ תש"ג (שבהערה 1) בהערה).

35) ראה ספר החקירה להצ"צ סח, א.

36) ע' ל ואילך.

37) בהבא לקמן – ראה אוה"ת סידור שבהערה 1. – חלק

מהבא לקמן הוא ע"פ לשון הלקו"ת תבוא מב, ד.

38) ע' קכח ואילך.

39) בהבא לקמן – ראה אוה"ת סידור שבהערה 1.

(* ושם: דתפוח היינו אתרוג.

י"ל שזהו כמו עד"מ הגרעין שבו וע"י נצמח הפרי כו', כך ע"י הרושם הנ"ל נצמחו ונתהוו הע"ס משרשן שבא"ק כו'. וי"ל, דכמו שהכלים דאצי' מגבילים את האור, הרי מב' במ"א⁴⁰ שההגבלה הוא שמגביל חוץ לאצי', דבאצי' ה"ה עדיין בבחי' א"ס להתפשטותן כו', דגם הכלים דאצי' אינם בבחי' גבול עדיין, וכמא⁴¹ מדתן עשר שאין להם סוף כו', וכמ"ש הפרד"ס⁴², וכמב' במ"א⁴³, רק ההגבלה היא שחוץ לאצי' יפעול האור בבחי' גבול, דהיינו בהתהוות ב"ע כו', וכמו"כ בחי' הכלי דעקודים פועל בהאור שבהמשכתו באצי' יהי בבחי' מציאו' כו'. וממ"ש בע"ח הניח רושם חותם, י"ל, שהכלי דעקודים, מאחר שנק' בשם רושם, ה"ז מגביל יותר מכלים דאצי' כו'. וע"ד המב' במ"א⁴⁴ ההפרש בין כלים דאצי' להפרסא שבין אצי' לברי', דכלים דאצי' ה"ה כלים להאור, וע"כ, הגם שמעלימים ומגבילים את האור, מ"מ ה"ז מהות אותו האור כו', וכמו אותיות הדבור שמלבישים את השכל ומעלימים עליו, מ"מ⁴⁵, השכל המתגלה ה"ה אותו השכל, רק שהוא חיצוניותו לבד כו', אבל הפרסא שאינו כלי להאור, ה"ז מעלים ומגביל לגמרי כו', ועמ"ש בלק"ת שה"ש ד"ה מה יפו פעמיך בנעלים⁴⁶, וכמשנת"ל פק"ו⁴⁷. ובדוגמא כזאת י"ל בכלי דעקודים שנק' רושם כו' (ומובן שאינו דומה כמו פרסא, רק בדרך דוגמא לבד).

ושרש ענין זה למע' יותר, י"ל שז"ע הרשימו שנשאר לאחה"צ וסילוק האור הא"ס, שזהו כמשל הגרעין כו', ואח"כ המשכת הקו מאוא"ס, ה"ז ע"ד המזל המכה בו ואומר גדל כו'⁴⁸, וידוע דהקו נק' מזל, וכדאי' בזח"ג דקל"ד א' האי חוטא יקרא קדישא כו' איקרי מזלא כו', וכמו המזלות דא"א שמהם נמשך לחו"ב, דאבא יונק ממזל הח' כו'⁴⁸, והמזלות הן שבאים בבחי' מציאות אור בחו"ב, ע"י רושם הכלים דעקודים כו', כמו"כ בחי' הקו ה"ה בבחי' מציאו' אור, ובא במדה ומשקל ע"י הרשימו כו'. וזשארז"ל⁴⁹ ע"פ⁵⁰ וכל עשב השדה כו', עמדו דשאים על פתח הקרקע כו', י"ל שהו"ע הרשימו⁵¹, ומזה נמשך הקו בבחי' מציאו' אור כו', וז"ע אור זרוע כו'.

וי"ל ג"כ ענין אור זרוע על התהוות הכלים, שזהו עד"מ כמו התהוות מהות הפרי מכח הצומח שבארץ, שא"ז ממהו"ע צ"צ⁵² כח הצומח, כ"א הארה הנמשכת ממנו ובאה בהגשמה ע"י הגרעין הנזרע עד שנעשית פרי כו', כמו"כ הוא בהתהוות הכלים דאצי' מכלים דא"ק (עמ"ש מזה בד"ה יו"ט של ר"ה, רס"ו⁵³), שזהו ע"י הרושם דכלים דעקודים כו', דהרי הכלים דא"ק הן שרש נשמות דגופות, כמ"ש בע"ח⁵⁴, והארה שלהם באה בבחי'

47 ע' עדר.
48 ראה זח"ג רפט, ב. עץ חיים שער הכללים פ"ה.
49 חולין ס, ב. פרש"י בראשית ב, ה.
50 בראשית שם. וראה לקמן ח"ב ע' וא"א.
51 ראה אוה"ת נ"ך ח"ג ע' א'שיג (והוא הגהות לד"ה וידעת שבהערה 1).
52 = שאין זה ממהות ועצמות.
53 ס"ע רסא ואילך. ע' ערב ואילך.
54 עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"ב. וראה אוה"ת ענינים ע' פז. סה"מ תרמ"ד ע' שכא. ועוד.

40 ראה לעיל פ"ח (ס"ע טז ואילך). פ"ב (ע' כו). וש"נ.
41 ספר יצירה פ"א מ"ה ואילך.
42 שער ג (שער אם הא"ס הוא הכתר) פ"ד. שער ח (שער מהות והנהגה) פ"ב.
43 ראה אוה"ת ענינים ס"ע ערב ואילך. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' פח. סה"מ תרס"ט ע' לב. וראה ספר הערכים ח"ב ח"ד ערך אורות דספירות – „פשיטותם וציורים" ס"א. ס"ג.ד. וש"נ.
44 ראה תו"א וירא יד, ב ואילך. המשך תרס"ו ס"ע רסז.
45 ח"ו: אוצ"ל: ומ"מ.
46 מג, ג ואילך.

הגשמה ע"י בחי' הרושם דעקודים, עד שנעשית בבחי' מציאות כלי כו' (וי"ל, דבכלים סדר ההמשכה וההתהוות הוא מהות ממהות כו', רק שבא"ק הכלים הן מהות א"ס עדיין, דא"ק בכלל נק' א"ס בהשאלה כו'⁵⁵, וכמשנת"ל פס"ו⁵⁶, ובאצ"י נעשים בבחי' מהות כלים, וזהו ע"י הרושם הנ"ל, שהוא כמשל הגרעין כו'). וכן י"ל בהתהוות הכלים דעקודים בבחי'⁵⁷ רושם הנ"ל שנעשה מן האור (והיינו ג"כ מהתעבות האור כו'), שזהו כמו עד"מ התהוות אילנות ופירות מכח הצומח שלא ע"י זריעה, שתחלה מתהווה ומתגשם מכח הצומח שרש האילן והפרי, ועי"ז צומח מציאו' הפרי כו', וכמו"כ בהתהוות הכלים, שהאור מתגשם ע"י ההמשכה והסילוק, עד שנעשית כלי כו'. וכ"ז אינו פועל שום שינוי בהמקור כלל, וכמו שהתהוות הפרי אינו עושה שום שינוי בכח הצומח, שיכול להצמיח עד אין שיעור, וכמו עד"מ⁵⁸ מחשבת האדם שנמשך מכח המח' שבנפש, שאינו עושה שום גרעון בכח המח', שיכול לחשוב מח' עד אין קץ כו', וכמו"כ הוא בהתהוות הכלים שאינם עושים שום שינוי וגרעון ח"ו.

קיצור. והענין הוא, דהנה, הכלי דעקודים היא ע"י שהאור הניח רושם, וזהו בחי' הגרעין, שע"ז בא האור בבחי' מציאות באצ"י, שע"י הכלי דעקודים מציאות⁵⁹ והגבלת האור חוץ לעקודים. וי"ל דרושם הוא כמו פרסא, שמעלים ומגביל יותר מכלים. ובשרשו הוא בחי' הרשימו, שע"י בא הקו בבחי' מדה וגבול, וכמו"כ כלים דאצ"י מכלים דא"ק, ע"י הרושם דעקודים, וכמו התהוות הפרי מכח הצומח, שמתהווה השרש, ועי"ז נעשה צמיחת הפרי. וכ"ז אינו עושה שינוי בהמזל וכח הצומח. וכמו"כ הוא למעלה.

רנז

קלג) ועפ"ז יובן מ"ש⁶⁰ ויקרא שם אברם בשם הוי' אל עולם, שנא' אל עולם, ולא העולם, היינו⁶¹ שאין העולם דבר בפ"ע, כ"א הוא אלקות, וכמו מהות הפרי, שזהו הארה (או מהות) כח הצומח, רק שבא בהגשמה כו', כמו"כ הכלים הן הן האור שמזה נעשה הכלים שזהו הרושם הנ"ל (וכן בשרשם הן בחי' הכלים דא"ק, ובשרש שרשן הן בחי' אות'י הרשימו, שהן אותן האות'י עצמן שהיו לפה"צ, שלא נתחדש בהם שום דבר, רק שע"י הצמצום וסילוק האור מן האותיות נעשו בבחי' מציאו' דבר כו', וכמ"ש במ"א⁶²), רק שזהו כמו שהאור בא בהגשמה כו'. וכ"ה בכל הנבראים, וכמ"ש בסש"ב ח"ב פ"ג⁶³, שכל הנבראים הן אור וזיו המתפשט מהכח האלקי השופע עליהם ומהווה אותם כו', שההארה אלקי' עצמה באה בהגשמה, ונעשה בבחי' מציאות דבר כו'. וזהו אל עולם, שהעולם הוא אלקו' ממש כו', וזה גילה והמשיך אברהם אע"ה שקרא אל עולם כו'.

(60) וירא כא, לג (ושם: ויקרא שם בשם ה' א"ל עולם).

(61) ראה לקו"ת תבוא שם. מקומות שצויינו בהערה 64. ד"ה באתי לגני תשי"א (סה"מ מלוקט ח"א ע' ט. בהוצאה החדשה – ח"ב ע' רסה).

(62) ראה לעיל פי"א (ע' כג). וש"נ.

(63) עת, א ואילך.

(55) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר האצילות) רפ"א. אוה"ת ענינים ע' רב. המשך תרס"ו ע' ריד.

(56) ע' קסד.

(57) בחי': אוצ"ל: מבחי'.

(58) לקו"ת שבהערה 37.

(59) מציאות: אוצ"ל: נעשה מציאות.

והענין הוא⁶⁴, דהנה כתיב⁶⁵ רם על כל גוים ה' על השמים כבודו, והיינו שאומרים שעל השמים כבודו, ועזב ה' את הארץ⁶⁶ ח"ו. וזהו לפי טעותם, שחושבים דהמשכת החיות ממנו ית' להעולמות הוא בדרך עו"ע. והנה בעו"ע יש ב' ענינים⁶⁷, הא', שממהות העילה מתלבש בהעלול, וכמו שכל ומדות, הרי ממהות השכל מתלבש בהמדות, רק שזהו חיצוניותו לבד כו', וממילא ה"ז פועל שינוי בהעילה כו'. והב', דמהות העלול אינו מהות העילה, וכמו שהמדות הן מהות אחר ממהות השכל, וענין ההתהוות בזה הוא רק בחי' התגלות לבד, שהמדות מתגלים ע"י השכל, והיינו שיש מציאות המדות קודם, ומתגלים ע"י השכל, ואם לא ה' מציאות המדות, לא היו מתהווים מן השכל כו'. וכ"ה בעו"ע בשכל גופא, וכמו ברב ותלמיד, שהתלמיד מקבל ההשפעה מהרב ונעשה עי"ז בעל שכל, הלא זהו כשהתלמיד הוא בר שכל בעצמו, דאם אינו בר שכל, הרי לא יתהווה עי"ז שכל אצל תלמיד, כ"א כאשר⁶⁸ בר שכל, פועל בו השפעת הרב התגלות כח שכלו, שיהי' בעל שכל כו'.⁶⁹ ואופן הפעולה וההתגלות הוא ע"י התלבשות מהות העילה, שנתפס בזה, וכמו כשמגלה מדה זו, לא יגלה מדה אחרת, וכ"ש בהשפעת השכל, שנתפס בזה כו'. ולכן בעו"ע צ"ל שיהי' בערך זל"ז, שהמדות הן בערך השכל, וכן בהשפעת השכל צריך שיהי' המשפיע ומקבל בערך זל"ז כו'. ולפי טעותם, שכ"ה בהמשכת החיות ממנו ית' שבדרך עו"ע, אומרים, דהשמים הוא בערך, והארץ אינו בערך כו'. אבל באמת אינו כן, דהשמים ג"כ אינו בערך האלקו' כמו הארץ, וכמ"ש⁷⁰ המשפילי לראות בשמים ובארץ כו', והתהוות העולמות מאתו ית' הוא רק מהארה לבד, שאינו פועל שום שינוי ח"ו בו ית'. וענין ההתהוות הוא שמהות הנבראים ממש נתהוו מאלקו', והיינו מההארה שמאתו ית', שההארה גופא נעשה מהות נברא כו', וכמו שהארת כח הצומח מתעבה ומתגשם ומתהווה מהות פרי, וא"ז פועל שום שינוי בכח הצומח כו', כמו"כ הוא למע', שההארה אלקי' עצמה מתגשם ונעשה מציאות נברא כו'. וזהו שגילה אברהם והודיע בעולם וקרא אל עולם, שהעולם הוא אלקו' כו'.

וזהו⁷¹ שאמרז"ל⁷² עד אברהם לא הוה זקנה, ופי' הה"מ ז"ל⁷³, דהכוונה שלא הי' התגלות בחי' יגת"ד, עד אברהם, שקרא אל עולם. והענין הוא, דהנה ידוע⁷⁴ דהשערות הן ממותרי מוחין לבד, שהרי כשחותכין השערות אינו מרגיש כאב, ומ"מ יש בהם קצת חיות מהמוחין, שהשערות המה חלולים שבהם מתלבש החיות כו'. והנה, מהות השערה היא גופא היא מהחיות שבמוח, שמתעבה ומתגשם ונעשה שערה, והתהוותה הוא באופן כזה, שנעשה כמו דבר נבדל לגמרי מן הגוף, עד שאינו מרגיש שום כאב כשחותכין אותה,

(64) בהבא לקמן – ראה לקו"ת שם מג, ג. אוה"ת תבוא שבערה 1 (ע' תתשט ואילך).
 (65) תהלים קיג, ד. וראה לקו"ת שה"ש לו, ב. מ, ד ואילך.
 (66) סה"מ תרל"ב ח"ב ע' תעז. תרע"ח ע' תיב ואילך. תרפ"ו ע' קנב. ד"ה כנשר יעיר קנו תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ע' כב ואילך).
 ד"ה מים רבים תשי"ז (סה"מ מלוקט ח"א ע' נג ואילך).
 בהוצאה החדשה – ח"א ע' שכב ואילך).
 (66) ע"פ יחזקאל ח, יב. ט, ט.
 (67) ראה לעיל פל"ט"מ (ע' פה ואילך). לקמן פקמ"ט ואילך (ע' רצא ואילך).
 (68) כאשר: אוצ"ל: כאשר הוא.
 (69) ראה סה"מ תרנ"ט ע' ד. וש"נ.
 (70) תהלים שם, ו.
 (71) בהבא לקמן – ראה אוה"ת תבוא שבערה 1 (ס"ע תתשט ואילך).
 (72) ב"מ פז, א. וש"נ.
 (73) ראה ספרי הרב המגיד ממעזריטש – לקוטי אמרים סימן קפז. אור תורה סימן תמ. אוה"ת חיי שרה ח"ד תשפ, סע"ב. תשפא, ב. סה"מ תרכ"ז ע' כה.
 (74) ראה לקו"ת שלח מה, ד ואילך. ובכ"מ.

ובאמת היא מהחיות גופא, שנעשה מציאות שעה כו'. וכמו"כ הוא בהתהוות הנבראים, שהן אור וזיו המתפשט מכח השופע כו', שהיא ההארה האלקי, ונתהווה מהות נברא כו'. וזהו שגילה אברהם אע"ה והודיע זה בעולם, ועי"ז המשיך גילוי יגת"ה, דשם אל הוא תיקון הראשון מיגת"ד כו'⁷⁵, ובאמת התהוות ביע"ה הוא מתיקון הראשון דיגת"ד, וכמ"ש באד"ר⁷⁶ דקל"ב ע"א, דתלת עלמין נפקין מתיקונא קדמאה כו', וכמ"ש בתו"א בהבי' דמשה ידבר⁷⁷, וזהו דאברהם שקרא אל עולם, כנ"ל, המשיך גילוי בחי' יגת"ד כו'.

וזהו שאברהם התחיל להאיר, שהמשיך בחי' האור והגילוי, והוא בחי' אור זרוע כו', והיינו להיות התלבשות האוב"כ⁷⁸, שעיי"ז יהי' בבחי' מציאות אור, ויהי' בחי' גילוי אור כו', וכמשנת"ל פק"ל⁷⁹ בענין שא' לעולמו די כו', וגם בד"כ המשכת האור משרשו ומקורו להיות בבחי' מציאות אור כו', והיינו המשכת האורות דע"ס דאצי, ועיי"ז גם למטה יהי' גילוי אור אלקי כו'. והיינו דכללות המשכת ההשתל' הוא עיי' האבות כו', כי עד האבות לא הי' עדיין כתיקונו, וכמשנת"ל שם דעד האבות הי' בבחי' התהו כו'⁸⁰, והאבות המשיכו בחי' התיקון⁸¹, להיות האור באופן כזה שיהי' בבחי' גילוי בעולמות ובבחי' התלבשות אוב"כ כו', ועוד בהתהוות הכלים שהן אלקו, והמשיך הגילוי למטה, ענין⁸² אל עולם, שהעולם הוא אלקו כו'. וכללות ההמשכה הזאת זהו בחי' אל שדי, שא' לעולמו די, שזהו ההגבלה להיות מציאות דבר כו', וכן בהאור הוא שבא בהתלבשות והתעלמות, וכמו ההגשמה עיי' אמצעי' הגרעין כו', דבאמת זהו תכלית הטוב והחסד, לפי שעיי"ז דוקא יכולים לקבל את האור, שזהו בחי' הגילוי כו'.

והנה⁸³, בשערי אורה להר"י גיקטלייא ז"ל ש"ב⁸⁴ אי, דמשארז"ל בגמ'⁷⁷ שא' לעולמו די, ע"ה³ שלפי הפשוט הפי' בזה כמו שא' שם⁷⁷ שהי' העולם מרחיב עצמו עד שאמר לו די, עיקר הפנימי בזה הוא, כי במדת אל שדי הוא נותן מזון לכל ברי' וברי'⁸⁵, ומשלח ברכותיו לאד', עד שיבלו שפתותיהם מלומר די כו'⁸⁶, וכל הברכות והטובות הנשפעות באד' למלאות צורך כל ברי', עיי' אל שדי הוא, כאמרו⁸⁷ ואל שדי יברך אתכם כו'⁸⁸, והיינו דאל שדי הוא ריבוי ההשפעה, ע"ד⁸⁹ מ"ש⁹⁰ והריקותי לכם ברכה עד בלי די, שארז"ל⁸⁶ עיי"ז עד שיבלו שפתותיכם מלומר די כו'. ולכאורה נראה שזהו בלתי הגבלה, שהרי זהו מה שיבלו כו'. אמנם באמת לא כן הוא, שהרי זהו מה שהמוגבל יבלה שפתותיו מלומר די, שהוא השפעה בשפע וריבוי כו', אבל א"א לקרות זה בשם בל"ג, דא"כ לא הי' הנברא המוגבל משיגו כלל כו'. גם ממה שקורין זה בשם ברכה, וכמ"ש והריקותי לכם ברכה כו',

(75) ראה זח"ג (אד"ר) קלא. ב. עץ חיים שער יג (אריך)
 (84) = שער ב (יג, ג - דפוס ריווא דטרינטו, שכ"א).
 (85) ראה פרש"י לך לך יז, א.
 (86) שבת לב, ב.
 (87) בשערי אורה ובמקומות שצויינו בהערה 83 הובא הכתוב (תולדות כת, ג): ואל שדי יברך אותך ויפרך וגו'.
 (88) עכת"ד השערי אורה.
 (89) בהבא לקמן (עד סוף הקטע) - ראה סה"מ תרל"ה שבהערה 1.
 (90) מלאכי ג, י.
 (76) ראה זח"ג (אד"ר) קלא. ב. עץ חיים שער הסליחות פ"ד.
 (77) בזהר חלק ג.
 (78) = האורות בכלים.
 (79) ע' שמ ואילך.
 (80) ראה עיי"ז ט, א.
 (81) ראה תו"א לך לך יא, ב.
 (82) ענין: אוצ"ל: שזהו ענין.
 (83) ראה אוה"ת וארא ע' קנו. וראה גם שם ע' קלד. סה"מ

רנמ

מובן ג"כ שזהו בהגבלה, שהרי ענין הברכה ידוע שזהו מה שכבר ישנו במקורו, וכידוע ההפרש בין ברכה לתפלה כו'⁹¹, ומה שכבר יש בשרש ומקור, ה"ז בבחי' הגבלה במדה וקצבה לפי אופן מה שיכולים לקבל כו', ומה שנשפע ונמשך מזה ה"ז בבחי' מיעוט ובבחי' הגבלה ממש (והיינו מפני שגם המקור מוגבל, ע"כ ההמשכה הוא בבחי' מיעוט כו', דהאור שהוא בל"ג בעצם, אינו שייך בו מיעוט כו', וכמ"ש במ"א), והברכה הוא שנמשך כמו שהוא במקורו, שזהו ריבוי השפעה, וכמו וזרע יצחק כו' וימצא מאה שערים ויברכהו הוי"ט⁹², שהברכה היא שהי' הצמיחה בריבוי, ומ"מ ג"ז הוא בהגבלה כו'. וזהו ל' והריקותי לכם, מל'⁹³ שמריקין מכלי אל כלי⁹⁴, והיינו שמה שישנו במקורו יומשך למטה, א"כ ה"ז הגבלה כו'. והגם שהל' בלי די לכאורה מורה על בל"ג, הנה רז"ל שדרשו מ"ש בלי די עד שיבילו כו', הוציאו זה מל' בל"ג, רק שאינו בבחי' הגבלה כמו די סתם, שפי' עד פה תבא⁹⁵ ולא יותר⁹⁶, ובלי די היינו יותר מדי (בל"א⁹⁷ אזוי פיל ויפיל גינוג), וכמו די והותר שבמלאכת המשכן⁹⁸, ועוד יותר מזה, אמנם בערך וסוג זה יחשב כו'.

ועפ"ז יובן מ"ש² אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מאמ"צ. דהנה ידוע⁹⁹ שיש מצרים בקדושה, והו"ע ההגבלה כו', והיינו בחי' הגבלת האור, שבא במדה ומשקל, ומתלבש בכלים המגבילים את האור כו'. וענין מ"ת הוא להיות היציאה מהמיצרים וגבולים, והיינו להיות גילוי האור שלא בבחי' הגבלה כו'. וז"ש אנכי ה' אלקיך, דהוי' הוא בחי' האור, ויש בזה ב' מדרי', בחי' האור כמו שהוא בבחי' שייכות אל העולמות, וכמו שהוא בערך העצמו, שגם האור הוא לא בבחי' הגבלה כו', וזהו אנכי הוי', דהגילוי דמ"ת ה' גילוי ש' הוי'¹⁰⁰, וכמו תורת ה'¹⁰¹ ומצות ה' כו'¹⁰², והוא בחי' ש' הוי' כמו שהוא מצד אנכי, בחי' עצמו אוא"ס כו'. ואו' אשר הוצאתיך מארץ מצרים, דכל ענין התו' הוא להיות יצי"מ, והיינו היציאה מהמיצרים וגבולים דקדושה כו'. ולא נז' כאן בריאת שו"א¹⁰³, מפני שזהו בחי' די סתם שא' לעולמו די, להיות בבחי' גבול, רק הודיע כאן ענין יצי"מ, שז"ע מ"ת כו'. וזהו אנכי ה' אלקיך, להיות גילוי ש' הוי' כמו שהוא מצד בחי' אנכי, ועי"ז הוצאתיך מאמ"צ, מבחי' מיצרים וגבולים כו'.

קיצור. וז"ע אל עולם, כמו הפרי שהיא הארת כח הצומח שנתגשם, ואין שום שינוי, כן העולם הוא הארת אלקות שבא בהגשמה, ואין שום שינוי כלל. דהנה, רם על כל גוים, שהן או' שזהו בבחי' עו"ע, שהעלול פועל שינוי בהעילה, והעלול אינו מהות

(98) ויקהל לו, ז: והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר.
 (99) ראה תו"א שמות מט, סע"ג ואילך. וארא נז, ב. נח, ב.
 (100) ראה לקו"ת ר"פ ראה. ובכ"מ.
 (101) בא יג, ט. ועוד.
 (102) ויקרא ד, ב. ועוד.
 (103) = שמים וארץ (ראה ראב"ע יתרו כ, א. סידור עם ד"א"ח רפד, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' תא. סה"מ עטר"ת ע' שם ואילך. ה'ש"ת ע' 20. תש"ז ע' 208. לקו"ש ח"א ע' 235).

(91) ראה לקו"ת פ' ראה יט, רע"א. אוה"ת ברכה ח"ו תשכה, ב. נשא ע' ער ואילך. סה"מ תרכ"ו ע' קלב ואילך. תרכ"ט ע' ב ואילך. לקו"ש ח"י ע' 38 ואילך.
 (92) תולדות כו, יב (בדילוג).
 (93) ראה שהש"ר פ"א, ג (א).
 (94) ראה ביאורי הזוהר להצ"צ ח"א ס"ע תקעג ואילך.
 סה"מ תרל"ח ע' קל.
 (95) איוב לח, יד.
 (96) ראה גם אוה"ת וארא ע' קלה. סה"מ תרל"א ח"א ע' ריב.
 (97) בל"א: ראה לעיל ע' רמז הערה 22.

העילה, וכמו בשכל ומדות, וכן במשפיע ומקבל, ובאמת אינו כן, כ"א כנ"ל. וזהו עד אברהם לא הווה זקנה, ופי' הה"מ ז"ל שהמשיך יגת"ד, וכמו עד"מ השערות הן עצמן מהחיות שבמוח, רק שנתגשמו, כמו"כ העולם הוא אלקות, ושרשם מתיקון הראשון דיגת"ד. וזהו שהתחיל להאיר, שהמשיך אור זרוע שיהי' בבחי' מציאות אור, וגילה שהעולם הוא אלקות, כמו בכלים למעלה, וכן בהעולם למטה. ובש"א¹⁰⁴ דש' שדי הוא עד בלי די, והוא ג"כ המשכה שבבחי' מדה וגבול, אך הוא בחי' ריבוי ההשפעה עד בלי די.

בס"ד. יום ב' דחה"ש בסעודה, תערג

ואשים¹ דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ כו'.² וידוע דואשים רם דברי בפיך קאי על תו', כדאי' בירושלמי,³ וצ"ל מהו"ע שע"י התו' יהי' לנטוע שמים כו', הלא השמים והארץ כבר נבראו ונשתכללו, וא"כ מהו"ע שע"י התו' הוא לנטוע שמים כו'. והנה הרד"ק⁴ פי' דלנטוע שמים וליסוד ארץ קאי על זמן קיבוץ גליות, דכנס"י יהיו אז עולם חדש, וג"ז צ"ל, הלא התו' נתנה עכשיו, שיש עסק התו' גם בזה"ג, ומהו"ע שע"י התו' יהי' כנס"י בבחי' עולם חדש כו'. ולהבין זה ילה"ק משנת"ל⁵ שהאבות המשיכו תוס' אור להיות גילוי אלקו', ע"ד מ"ש⁶ והריקותי לכם ברכה עד בלי די, עד שיבלו שפתותיכם מלומר ד', שזהו ריבוי הברכה והשפע, ומ"מ, ה"ז מה שכבר יש בשרש ומקור, שז"ע ברכה כו'.

קלד) וביאור הענין הוא, דהנה⁸ בפרד"ס ש"ח פי"ג כ' שיש ב' מיני יחודים, הא' הוא להשפיע שפע לקיום העולמות (והוא לחדש הישנות לבד כו'), רק שיהי' במע' עליונה, כמו קודם חטא עה"ד, הב' הוא להמשיך אור חדש ממש כו'. ולפי קבלת האריז"ל⁹, היחוד הא' הוא יחוד ישראל סבא ותבונה, שנק' או"א תתאין, והב' הוא יחוד או"א עילאין, שהן עצמו' המוחין כו'.

דהנה ידוע שיש בחי' יעקב, וישראל סתם הנק' ישראל זוטא, וישראל סבא¹⁰, וכמ"ש בזח"ב דמ"ג ע"א ע"פ¹¹ כי נער ישראל, ישראל זוטא, שמע ישראל¹², ישראל סבא¹³. ובפ' ויקהל דרט"ז סע"א, שמע ישראל ישראל סבא, בגין דאית זוטא, דכתיב¹¹ כי נער ישראל ואוהבהו כו'. וב' המדרי' דיעקב וישראל זוטא הן בז"א (והן ג"כ בבחי' המוחין הנמשכים בז"א, רק שכ"ז הוא בפרצוף דז"א), וישראל סבא הוא בבחי' המוחין כו'.

דהנה¹⁴, במאו"א¹⁵ אות יו"ד סעי' ל' כ', ישראל נק' מחצה העליון דז"א, ושם סמ"ג כ'¹⁶, יעקב נק' חצי פרצוף התחתון דז"א, והיינו, דישראל הוא בחי' ז"א שלמע'

(6) מלאכי ג, י.
 (7) שבת לב, ב. תענית ט, א. כב, א.
 (8) בהבא לקמן – ראה אוה"ת וארא שבהערה 1.
 (9) ראה עץ חיים שער טו (שער הזווגים) פ"ד. לקמן פקל"ז (ע' שס).
 (10) ראה תו"א שמות נ, ד.
 (11) הושע יא, א.
 (12) ואתחנן ו, ד.
 (13) ראה אוה"ת חנוכה רפת, סע"ב.
 (14) בהבא לקמן – ראה אוה"ת שמות שבהערה 1.
 (15) – במאורי אור.
 (16) – ושם (במאורי אור) סעיף מג כתב.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה ביאור לד"ה וארא באוה"ת וארא ע' קנו. ד"ה ואלה שמות באוה"ת שמות ח"ז ע' ב'תעא ואילך. אמרי בינה שער התפילין פקמ"ז (קפז, ג ואילך) – כנסמן לקמן בהערות.
 ד"ה ארוממך תרצ"ב פי"א י"ד (סה"מ תרצ"ב ע' שכה ואילך), מיוסד, כנראה על מאמר זה.
 (2) ישעי' נא, טז.
 (3) תענית פ"ד סוף ה"ב. הובא באוה"ת נ"ך ח"א ע' רסב.
 (4) עה"פ וז"ל: לנטוע שמים וליסוד ארץ וזהו קבוץ גליות שיהיו ישראל עולם חדש, וכן אמר (ישעי' סה, יז) הנני בורא השמים החדשים והארץ החדשה ולא תזכרנה הראשונות וגו'. הובא באוה"ת שם ע' רסג.
 (5) פקל"ג (ע' ורנח ואילך).

מהחזה, והן המדות שמכוסים עדיין בהשכל וההתבוננות המולידם, ואינם ניכרים במהות ומציאות בפ"ע כו', ויעקב הוא למטה מהחזה, שהמדות הן בהתגלות בבחי' מדות מורגשות כו'. ויש בהם ג"כ מוחין, רק שהן בבחי' קטנות, ולכן המדות הן מורגשות בהתגלות כו', והוא שהמוחין הן רק הטעם של המדה לבד, כמו למה יאהב או למה ישנא, ואין בזה התרחבות בהשגת עצם הדבר, כ"א רק שמבין טעם חיוב המדה לבד כו' (וטעם ושכל זה הוא בחי' יעקב כו'), וכמו הפסק דין שבשו"ע, שזהו רק גילוי המדה, שזה כשר וזה פסול, ויש בזה טעם ההלכה, אבל הוא בקיצור, רק מה שנוגע להפסק דין לבד. וזהו מה שז"א מקבל בבחי' חלון לבד, וכמו אור השמש המאיר דרך חלון, שהוא מצומצם כו'¹⁷. וכמו¹⁸ כשאדם לומד איזה פלפול עמוק בתלמוד ופוסקים בסברות ובטעמים רבים בהרחבה גדולה כו', ואח"כ יפסוק הדין כך וכך, הרי מה שבא בהתגלות בהפסק דין הוא רק הטעם הקצר, וכל ההשגה הגדולה והעמוקה שהי' קודם, מתמעט ומתעלם בזה כו'. וכ"ה בעבודה, שהתפעלות המדה היא רק מהטעם של המדה, וכמו לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חייך¹⁹, שאינו מבין את ענין האור והחיות האלקי, רק שמבין כי הוא חייך, דמבשרי אחזה אלק' כו'²⁰, וכמו שהאדם מרגיש בעצמו שיש בו חיות המחי' אותו, והעיקר הוא החיות, וע"כ הוא אוהב את נפשו, שרוצה גילוי החיות כו', וכמו"כ הוא מבין שהעיקר הוא האור והחיות האלקי, וע"כ הוא אוהב את האלקו, ורוצה להיות גילוי אלקות כו'²¹, וזהו רק טעם המדה והאהבה לבד כו'. וגם כשהתבוננות היא בהתרחבות יותר, היינו באופן האור והחיות האלקי כו', אך היא בחי' חיצוני' השכל, דהיינו בחי' השכל השייך אל המדות, שהמדה הנולדה מזה היא רק מהבכך לבד²², ואינו מאיר אור המוחין בעת התפעלות המדה כו'²³. אמנם המדות שהן למע' מהחזה הוא שמאיר בהם אור המוחין בבחי' התרחבות, לא בבחי' חלון לבד, והוא כשהתבוננות הוא בעומק ופנימי' הענין, ובהתקשרות גדולה בהענין, עד שהלב מתפעלת בעצמה בעת ההשגה וההתבוננות, ואינו מרגיש את התפעלות הלב, מחמת עוצם התקשרותו בשכלו, והאהבה אינה תופסת מקום לעצמה, מפני שהיא כלולה בהשכל, והיינו שהיא מכוסה באור השכל וההתבוננות כו'. והאהבה היא בתוקף יותר, שהרי המדה כשהיא בקירוב אל השכל, נותן בה השכל חיות ומחזק אותה, וכשהיא בהתכללות שכלו והיא תמיד אצל השכל, אזי היא בודאי יותר חזקה, רק שאינה מורגשת כו' (והנה, הגם שבזה הוא התגברות המוחין, מ"מ, ה"ז בכלל מדות, והוא בחי' גדלות המדות שע"י המוחין דגדלות כו', כי מוחין בעצם הוא שאינו נעשה מזה התפעלות הלב, להיות שזהו למע' מענין המדות כו', אבל זה שמתפעל בלב, הגם שזהו מהתרחבות המוחין (וכמו אורייתא הוא דקא מירתח בי'²⁴, שזהו מהתרחבות המוחין בגילוי אור השכל ביותר כו'), וגם אפי' מה שמתפעל בלבו מעומק המושג כו' (וכמו גחין ר"ש ונשיק כו'²⁵), וכמ"ש במ"א²⁶, כ"ז אינו עדיין עצמו' המוחין

רסא

17 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ח"א ע' לח. לעיל פל"ז (ע' פא ואילך).

22 ראה לעיל פ"ב (ע' ה). פפ"א (ע' ר).

23 ראה לעיל שם (ע' רה ואילך).

24 ראה תענין ד, א.

25 זח"ג קסח, א.

26 ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכא ואילך. תרס"ג ח"א ע' כ.

18 מאמרי אדמו"ר הזקן שם.

19 נצבים ל, כ (בדילוג).

20 ע"פ לשון הכתוב – איוב יט, כו.

21 ראה גם תניא פמ"ד (סג, א).

ממש, דכאשר הענין הוא בעצמו' המוחין ממש, אין בזה שום התפעלות כלל, וכאן, מאחר שמ"מ מתפעל בלב, א"ז עצמו' המוחין ממש, כ"א בחי' גדלות המוחין השייכים למדות כו'. ובחי' זו נק' ישראל, לי ראש²⁷, להיות שבמדרי' זו הוא התגברו' המוחין כו'.

קיצור. והענין, דהנה יש ב' מיני יחודים, יחוד ישו"ת²⁸, או"א תתאין, ויחוד או"א עילאין. דהנה, יעקב הוא למטה מהחזה, חו"ג המגולים, והוא מקיצור הטעם, כי הוא חיך, גם בהתרחבות ההשגה, אך בחיצוניות המוחין, המדות באין מהבכך, והן מורגשים. וישראל, למעלה מהחזה, חו"ג המכוסים, שבאים מפנימיות המוחין שמאיר גם בלב, והאהבה הוא בתוקף ביותר, אך בלתי מורגשת. וכ"ז פרוץ המדות.

קלה) **אמנם** ענין ישראל סכא²⁹ הן בעצם המוחין, שלמע' מהמדות שבלב, והיינו שזהו בפרצוף המוחין עצמן, רק שבמוחין גופא זהו בחי' המדות שבהם, דבחי' יש"ס³⁰ הוא בחי' מדות שבחכ', ותבונה זהו מדות שבכינה כו'. וענין מדות אלו א"ז שהן בבחי' התפעלות, וכדוגמת התפעלות המדות שבלב כו'. דהנה³¹, במדות שבשכל יש ב' עינים, הא'³² הוא בחי' התפעלות שכלי, והיינו מה שבשעת ההשגה וההתבוננות מתפעל בשכלו על האלקו' באהבה או ביראה, לפי נושא ההתבוננות כו', שזהו בחי' התפעלות ממש כמו במדות שבלב, רק שהן בדקות (וגם בזה י"ל שיש חו"ג מגולים ומכוסים, דכאשר ההתבוננות הוא בעומק ופנימי' הענין, אז ההתפעלות הוא בלתי מורגשת, וכאשר היא בחיצוני' לבד, ה"ה מורגשת יותר כו', והיינו מפני שנרגש בזה הבכך, דגם בעת ההתבוננות אינו מקושר כ"כ בהענין המושג, ונרגש אצלו יותר העילוי והיוקר כו', דכאשר ההתבוננות הוא בעומק ופנימי' הענין, הרי שכלו טרוד בעצם הענין, ואינו מרגיש כלל את העילוי והיוקר דאלקו' כו', ובודאי שבהשגה זאת יש בזה עילוי גדול (א' שטארקע רייכקייט), אבל אינו עומד בהמורגש הזה, משא"כ כשהתבוננות הוא בבחי' חיצוני' השכל, אין שכלו טרוד כ"כ בעצם הענין, וע"כ הוא עומד במורגש הבכך, שהוא היוקר דאלקו' כו'). וכמו שהוא בחכ', אינו בבחי' התפעלות, כ"א בבחי' דבקות, שזהו בבחי' מדות שבחכ' כו', וכמ"ש במ"א³³. אמנם³⁴ יש בחי' מדות שאינם בבחי' התפעלות, כ"א הן בבחי' הטי' והמשכה, שז"ע מדות, להיות שהמדות הן בבחי' התגלות, שזהו ההפרש בכלל בין מוחין למדות, דמוחין בכלל הן למע' מבחי' גילוי והתפשטות, והמדות הן בבחי' גילוי והתפשטות כו'. וזהו יסוד הענין המבו' בכ"ד³⁵, שהמוחין א"צ לזולת, והמדות א"א בלי הזולת, מפני שעצם ענין המדות הן ענין הגילוי וההתפשטות כו', וע"כ א"א להמדות בלתי זולת למי שיתגלה ויתפשט כו', אבל המוחין בעצם מהותם אינם בבחי'

רסב

31) ראה סה"מ תרצ"ב שבהערה 1.

32) הא': ענין הב' הוא לקמן: אמנם יש בחי' מדות שאינם בבחי' התפעלות.

33) ראה סה"מ תרס"ד ע' קט. תרס"ה ע' רמו. היש"ת ע' 134 ואילך.

34) אמנם: ראה הערה 32.

35) ראה לעיל פמ"ג (ע' צו). פמ"ו (ע' קה). וש"נ.

27) שער הפסוקים להאריז"ל וישלח לב, כט. ספר הליקוטים להאריז"ל ויחי מזו, כת. שם מח, ב. פרי עץ חיים שער הלולב פ"א. ערכי הכינויים (לבמח"ס סדה"ד) מערכת ראש. לקו"ת שלח מח, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ טו, ב – בשם הזהר.

28) = ישראל סכא ותבונה.

29) ישראל סכא: אוצ"ל: ישראל סכא ותבונה.

30) = ישראל סכא.

הגילוי וההתפשטות כו', ע"כ אינו מוכרח כלל אל הזולת, כ"א יוכל להשכיל השכלות לעצמו כו'. וסיבת ההפרש הזה הוא מפני שהמוחין הן עצמי', וכל עצם בלתי מתגלה ומתפשט³⁶, והמדות הן הארה לבד, וההארה היא בבחי' התפשטות והתגלות כו' (וי"ל שזהו ג"כ ההפרש בין רצון לעונג, דרצון הוא בבחי' מרוצה והמשכה, שנמשך לאיזה דבר כו', וע"ה שזהו המשכת והטיית העצמות כו', מ"מ, זהו מה שהעצם נמשך לאיזה דבר כו', וה"ז רק הארת העצמו' כו' (ולכן שם רצון שייך בהאור רק כמו שבא בבחי' מקיף לעולמות, אבל על האור בעצם אינו שייך שם רצון כו', וכמשנת"ל פנ"ז³⁷), והעונג אינו בבחי' המשכה והתפשטות, ולכן שייך תענוג גם לעצמו, וכמו שמתענג מעצם העצמות שלו כו', וכמ"ש במ"א³⁸). וע"כ, המוחין, גם כמו שהן לעצמו, אינם בבחי' התפשטות ובבחי' ירידה, אדרבה, הן בבחי' עלי' דוקא, וכנודע דבכל עו"ע, הג"ר שבהעלול הן בבחי' דבקות בהעילה שלמע' ממנו, והוא מה שמשיג את עילתו, והוא בבחי' התקשרות ודבקות בהעילה כו'. ובד"כ עצם ענין המוחין הוא שהן בבחי' הבדלה לגמרי מהדבר הנבדל ממנו, וכמו טבע המוחין דגדלות להיות בבחי' הבדלה כו'³⁹. אך בחי' המדות שבמוחין הן הטיית והמשכת המוחין להיות בבחי' ירידה והמשכה כו', וכמו שכל המטה כלפי חסד או כלפי דין, שזהו הטיית השכל, דהרי השכל עצמו הוא השגת הענין בעצם, ואין המדות דחו"ג ניכרים בו עדיין, ואינו יודע עדיין איזה מדה יהי' מזה, והמדות הן ירידת השכל להיות מזה הטי' לחסד או לדין כו'. וא"ז עדיין הטעם של המדה, כי זהו בעצם השכל עדיין, כי הטעם של המדה הוא שהשגת עצם הדבר מתעלם בזה, ואינו נשאר רק הטעם בקצרה, אבל כאן עדיין מאיר אור השכל, היינו השגת הענין, וכמו שהוא בתוקף ההשגה ה"ה בא אל המדה, ואין המדה מבלבל אל ההשגה כו'. דהנה אנ"ר⁴⁰ שבשעת השגת הענין, ה"ה למע' מהמדה הבאה מזה, ואם בשעת מעשה יתקרב אל המדה הבאה מהשגה זו, ה"ז מבלבל לו אל ההשגה, ומתעלם אצלו ההשגה בעת ההיא כו'. וענין המדות אלו הוא כח הטיית המוחין אל המדות, שאין המדות מבלבלים כלל אל המוחין, והיינו שגם בהטי' אל המדות הוא בבחי' תוקף אור המוחין, שמאיר אצלו בגילוי ממש כו' (ובודאי שאינו בשלמות כמו שהוא בהשגה עצמה, ומ"מ מאיר בזה אור השגה בעצם הענין), רק שבא לזה איך שזה מחייב חסד או דין כו'. ובחכ', בחי' מדות שבחכ' הוא, איך שמצד התאמתות השכל באה המדה לחסד ולדין או לאיסור והיתר כו', וכידוע בענין שתיק רב⁴¹, שלא מצא טעם והשגה לאיסור, אך לא יוכל לומר להיפך, מפני ששכלו מטה כך, מצד ההתאמתות שבשכל כו'. ובבינה, בחי' המדות שבה הוא, שמהשגת הענין בעצם בא לידי הטי' לחסד ולדין בטוב טעם בסברות המחייבות כו'. וזהו למע' מבחי' המדות שבשכל שהן בבחי' התפעלות שכלי כו' (וגם למע' מההתבוננות והשגה האלקי' שלהוליד ההתפעלות שבלב, גם מה שמתפעל ממילא מהתרחבות ועומק ההשגה), שכ"ז הוא בהשכל השייך למדות.

רסג

38) ראה סה"מ תרנ"ז ע' קעד. המשך תרס"ו ע' צו ואילך. לקו"ש חכ"ט ע' 179.

39) ראה לעיל פמ"ו (ע' קה). פצ"א (ע' רלו).

40) = אנו רואים.

41) ביצה ו, א. וראה לעיל פ"מ (ע' פח). וש"נ.

36) ראה סה"מ תר"ם ח"א ע' שמג. תרנ"א ע' רלו. תרנ"ב ע' צו. תרנ"ח ע' קב. ס"ע קסד. הגהות לד"ה פתח אליהו שבתו"א תרנ"ח ע' יח. ע' עב. ע' עג. סה"מ תרס"ה ע' קמט ואילך. תרס"ט ע' קסט. תרע"ח ע' צט. תרצ"ב ע' קא. ע' קסה. ע' שכו.

37) ע' קמ.

אבל מדות אלו שהן בבחי' הטי', אין בהם שום התפעלות כלל, והכל הוא בעצם השכל, שגם בההטי' מאיר אור השכל, רק שא"ז עצם השכל ממש, כ"א שבאור עצם השכל מטה לחסד ולדין כו' (וע"ד כמו שהרצון מטה את הנפש, כמו"כ בדוגמא כזאת הוא מה שהמדות מטים את אור השכל כו').

קיצור. אמנם ישסו"ת²⁸ הוא פרצוף המוחין, והן מדות שבמוחין, יש"ס, מדות שבחכ', ותבונה, מדות שבבינה. כי הנה יש ב' בחי' במוחין, הא', התפעלות שכלי, ובזה יש ג"כ חו"ג מגולים, דהיינו שבשעת ההשגה נרגש היוקר, וחו"ג מכוסים, שמפני טרדת עומק ההשגה, גם היוקר אינו נרגש, והב', מדות שאינן בהתפעלות כלל, רק הטיית השכל, דעצם ענין המדות הוא הטי' והתפשטות, והוא הטיית עצם השכל, כמו הרצון שהוא הטיית עצם הנפש, והיינו שבעצם השכל בא לידי מדה, ומדות שבחכ' היא שבא מתוך ההתאמתות, ובינה⁴² היא שמהשגת הענין בעצם עומק הענין בא לידי מדה.

קלו) וז"ע⁴³ שערי בינה⁴⁴, שהן שערים נפתחים להיות הטיית והמשכת ההשגה כו', כי בעצם השכל, דהיינו בהשגת עצם הענין, לא נודע עדיין מה יולד מחמתה כו', וכאשר נפתח ממנו פתח לפסק דין לזכות כו', שזהו שכל המטה כלפי חסד כו', הנה פתיחה זו מעצם השכל וההשגה נק' שער, וכמו השער שעומד בסוף החצר כשרוצה לצאת כו', כך מה שהשכל בעצם כמו שהוא במושג יוצא לדון בכח זה לחסד או לדין, ה"ז נק' שער כו'⁴⁵. וכמו השגת הנשמה שבג"ע, שזהו מבחי' בינה דמל' דאצי', ה"ז ג"כ ע"י השערים דבינה, מה שנמשך מבחי' הבינה ההשגה אלקי' לנשמות, ויהיו נהנין מזיו השכינה כו'⁴⁶, הרי ענין השערים א"ז ענין התפעלות שכלי, כ"א מה שבהם וע"י נמשך ההשגה לנשמות כו', וההמשכה הוא ע"י שערים, להיות כחו"ח לפוש"ד⁴⁷, דנשמות שהן מבחי' החסד, מקבלים מהשערים שמבחי' חסד דבינה כו'. וכמו"כ ענין השערים הנ"ל שבהם המשכת השכל וההשגה עצמה כו'. שכ"ז למעלה מבחי' התפעלות שכלי, שזהו ג"כ בשכל, ונק' ג"כ שערים, והיינו להיות מזה היציאה במדות שבלב להתפעל בלב, שזהו יציאה לחוץ יותר, דהיינו למדות שבלב (ועצם ההשגה מתעלם בזה כו', וגם כללות ענין ההשגה הוא באופן אחר כו', כנ"ל). וא"ז מה שעצם ההשגה יוצאה בזה, רק ההארה השייכה להמדה כו'. משא"כ ההשגה האלקי' מצד עצמה, טרם שתתפעל באה' גם במוח, רק שנק' שכל המטה כלפי חסד, א"ז רק מה שיוצא עצם ההשגה האלקי' לאופן פרטי כו', וה"ז יציאה פנימי, שאינו יוצא עדיין חוץ לעצם השכל כו' (וזהו דאי' בזהר⁴⁸ שיש תרעין עילאין ותרעין תתאין, דעם היות דתרעין תתאין הן במל', הנה באמת בבינה עצמה יש ב' בחי' שערים הנ"ל, וז"ש ב"פ⁴⁹ שאו שערים ראשיכם⁵⁰, שהן ב' מיני שערים, תרעין תתאין בבחי' יציאה לחוץ מן המוחין להיות תולדות המדות (ומוחין אלו הן השייכים

(46) ראה ברכות יז, א.

(47) = כל חד וחד לפום שיעורא דילי' (ראה זח"א קג, ב).

(48) ראה זח"ג רנג, ב. ביאורי זוהר לאדמור' האמצעי לזוהר שם. סה"מ תרע"ח ע' פז. תרח"ץ ע' קסד.

(49) = ב' פעמים.

(50) תהלים כד, ז. שם, ט.

(42) ובינה: אוצ"ל: ומדות שבבינה.

(43) בהבא לקמן – ראה אמרי בינה שבהערה 1. וראה

לקו"ת מטות פה, ב. סה"מ תרצ"ב שבהערה 1 (ע' שלב).

(44) ראה ר"ה כא, ב.

(45) ראה גם ד"ה וירוע יצחק תשכ"ז (סה"מ מלוקט ח"ה

ס"ע עה. בהוצאה החדשה – ח"א ס"ע שלד).

למדות כו'), ותרעין עילאין הן פתיחת אור עצם ההשגה להטות לחו"ג, וכמו נשמות בג"ע שנהנין מזיו השכינה⁴⁶, זה נהנה כך וזה נהנה כך כו'). וזהו בחי' המדות שבמוחין בכלל⁵¹. ובפרטיות ענין ישו"ת הן בחי' נה"י דאו"א, דיש"ס הוא בחי' נה"י שבחכ"ו⁵⁰, והוא בחי' כח הגילוי שבחכ', והיינו מה שיש בחכ' הכח להיות בבחי' התפשטות והתגלות חוץ לעצמו של חכ' כו'. ויש בזה ב' מדרי', הא', כח הגילוי לעצמו, דחכ' בעצם הוא למע' מהשגה, כנודע, ויש בה הכח להיות בא לידי השגה כו', והב', כח הגילוי אל הנבדל ממנו, והו"ע כליות יועצות⁵² איך להשפיע, והוא להמציא ענינים איך להביא את הענין שכלי אל הזולת כו', והן מאזני השכל והחכ', איך שיבוא הדבר חכ' לידי השפעה כו'⁵³ (גם י"ל שזהו המדידה בנקודת החכ' מה שאפשר לבא ממנה לידי השפעה אל הזולת כו'). ותבונה⁵⁴ ידוע שהו"ע קליטת הדבר, שקולט את ההשגה בכלי מוחו, והוא ביותר בהכלים, שכלי מוחו הן כלים לקבל אור שכל לתפוס ולקלוט אותו, והו"ע ההתיישבות בכלים. וזהו הנק' תפסן, שיש לו חוש לתפוס כל דבר כו'. רק שיש תפסן חיצוני, והיינו שיש לו חוש רק לתפוס לבד, ואינו יודע ומשיג את הענין שתופס, רק תופס חיצוני' הענין, וכאן הכוונה שהתפיסא היא בבחי' קליטה, והוא שהדבר נתפס ונקלט בכלי, שיודע ומשיג את הדבר בטוב מאד. והאור מתעלם בזה, שאינו מאיר בגילוי כ"כ, אבל הענין בא בבחי' קליטה והתיישבות, שיודע את הדבר היטב ומתאחד בכלי מוחו כו'. וזהו הכלי לבחי' נה"י דאבא, לידע איך להשפיע את הענין לשנותו ולהביאו בכמה ענינים שונים כו'. וז"ש⁵⁵ מים עמוקים כו' איש תבונות ידלנה, שדולה ומשקה לאחרים⁵⁶, והיינו שע"י שנקלט אצלו הענין בטוב, ביכולתו להביא את הענין אל הזולת כו' (ובעבודה י"ל ענין התבונה, הוא להיות שבכל השגה אלקי' צ"ל איזה מדה כו', ויש ענינים שלכאורה אינו נראה בהם השייכות שלהם לאיזה מדה, וענין התבונה הוא, שבכל ענין שכלי ה"ה מוצא את המדה הבאה מזה כו').

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² ואשים דברי בפּיך כו' לנטוע שמים כו'. דהנה, שמים וארץ הן בחי' חו"ב⁵⁷. ומצינו דמשה אמר⁵⁸ האזינו השמים ותשמע הארץ, וישע"י אמר⁵⁹ שמעו שמים והאזיני ארץ, ומבו' במ"א⁶⁰ שהן בחי' או"א עילאין ואו"א תתאין כו'. דהנה, בחי' ישו"ת, הגם שהן כפרצוף המוחין, מ"מ, ה"ז בבחי' ס' השתל', וכמשי"ת⁶¹, ואו"א עילאין ה"ז גילוי אור חדש. והו"ע השמים החדשים והארץ החדשה כו'⁶². והמשכה זו הוא ע"י התו', דכל ענין התו' הוא להמשיך גילוי אור חדש דוקא, שזהו מבחי' יחוד פנימי דאו"א כו'. וז"ש שע"י ואשים דברי בפּיך, עי"ז דוקא לנטוע שמים כו', דהגם שהשמים כבר נבראו ונשתכללו, זהו כמו שהוא ע"פ ס' השתל' בלבד, דבכללות הוא בחי' הארה

(51) כנ"ל רפקל"ה, ש, ענין ישראל סבא [ותבונה] הן בעצם המוחין .. רק שבמוחין גופא זהו בחי' המדות שבהם".
 (52) ראה ברכות סא, א. וראה לעיל פני"ד (ע' קל).
 (53) שער היחוד פכ"ו (קכח, א).
 (54) בהבא לקמן – ראה שם פ"ב ואילך (ק, א ואילך).
 (55) משלי כ, ה (ושם: ואיש תבונה). וראה גם סה"מ עת"ר ע' רלד.
 (56) ע"פ לשון חז"ל – יומא כח, ב. וראה עץ חיים שבהערה 9.
 (57) ראה מקומות שצויינו בהערה 60.
 (58) האזינו לב, א (בדילוג).
 (59) ישע"י א, ב.
 (60) ראה זח"ג רפ, ב. אוה"ת במדבר (שבועות) ע' ר. עקב ע' תריח. סה"מ תרכ"ו ע' כו.
 (61) פקל"ז (ע' שם ואילך).
 (62) ישע"י סו, כב. וראה רד"ק ואוה"ת שבהערה 4.

לבד כו', אבל ע"י התו' הוא לנטוע שמים, בחי' שמים וארץ החדשים, בחי' או"א עילאין כו'. וז"ש הרד"ק⁶³ דקאי על קבוץ גליות. דהנה, אי' בפע"ח⁶³, דבחי' פנימיות אבא פנימי' עתיק, זה לא נתגלה עכשיו, ולעתיד יהי' גילוי זה, והו"ע גילוי עצמי' דאו"א, וכמשי"ת⁶⁴. וזהו דכנס"י יהי' אז עולם חדש⁶⁴, והיינו גילוי נשמות חדשות, שהן מפנימי' עתיק, והו"ע השמים והארץ החדשים כו', וכמ"ש בלקו"ת בסופו בד"ה כי כאשר השמים החדשים⁶⁵. וכ"ז הוא ע"י עסק התו' דעכשיו כו', וזהו ואשים דברי בפוך, שע"י עסק התו', עי"ז לנטוע שמים כו', גילוי בחי' או"א עילאין, שז"ע השמים והארץ החדשים כו', ונש"י יהיו אז בבחי' עולם חדש, היינו שיתגלו הנשמות החדשות כו'.

קיצור. וז"ע שע"ב⁶⁶, הטיית עצם השכל לידי מדה, ולמעלה משע"ב להולדות **רסה** המדות, והו"ע ב"פ שאו שערים ראשיכם. ובפרטיות, יש"ס, מדות דחכ', להביא השכל לעצמו או להמציא עניני ההסבר, ותבונה, קליטת הענין, תפסן פנימי, וגם לשנות עניני ההסבר בכמה אופנים. ובזה יובן מ"ש ואשים דברי בפוך, דשו"א הן חו"ב, ודישעי' הן או"א תתאין, ודמשה או"א עילאין, שזהו ע"י התורה. וזהו⁶⁷ ואשים דברי כו' לנטוע שמים כו'. וברד"ק דקאי על קבוץ גליות, והו"ע נשמות חדשות.

65) שה"ש נ, א. נא, ג.

66) = שערי בינה.

67) חה: אוצ"ל: וזהו.

63) שער הק"ש פט"ו – ראה לקו"ת נצבים מט, ד. סה"מ

הי"ש"ת ע' 49 ואילך. וש"נ.

64) ראה פקל"ט (ע' שסה).

בס"ד. ש"פ בהעלותך, תער"ג

בהעלותך¹ את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות.² וצ"ל מהו פני המנורה שא' אל מול פני המנורה יאירו כו'. גם צ"ל, דהול"ל ששת הנרות, דע"פ פשוט פני המנורה הוא הנר האמצעי, וא"כ הול"ל ששת הנרות, מהו שבעת הנרות. והנה רש"י³ הביא בשם המדרש⁴, כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, א"ל הקב"ה חייך שלך גדול משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות, וצ"ל במה גדול הדלקת הנרות מקרבנות הנשיאים כו'. ולהבין כ"ז ילה"ק משנת"ל⁵, דישסו"ת⁶ הן בחי' מדות דחור"ב, וא"ז בחי' מדות שבשכל, שהן התפעלות שכלי, כ"א בחי' המדות שבפרצוף המוחין עצמן, והיינו הטיית המשכת המוחין, דהמוחין בעצם הן בבחי' הבדלה, ואינן בחי' ירידה והמשכה, והמדות הן התגלו' המוחין כו'. ובפרטי, ישסו"ת הן בחי' נה"י דאו"א, שזהו המשכת המוחין למהות נבדל מהם כו', והו"ע מים עמוקים כו' איש תבונות ידלנה⁷, שדולה ומשקה לאחרים כו'.⁸

קלוז) **והנה** אי' בע"ח שי"ד פ"ד⁹, דישסו"ת הן באות ה' דש' הוי'. ונת' שם, דאו"א עילאין הן באות יו"ד, דהמילוי ו"ד הוא בינה, והכל נכלל בהיו"ד, ואו"א תתאין הן באות ה' ראשונה, שכתבתו הוא שעושין תחלה יו"ד, ואח"כ עושין ממנו הה"א, והן ישסו"ת, דבכלל הוא בחי' בינה כו'. ונדוע¹⁰ דיו"ד דשם הוי' הוא בחי' אצי' שבאצי', דהיינו עצמיות האצי' כו', ואות ה', בחי' בינה, בחי' בריאה שבאצי' כו', דבאבי"ע שבאצי', בחי' הבינה, שהיא ה' ראשונה דש' הוי', היא ברי' שבאצי', וחכ' שהוא אות י' דש' הוי', הוא בחי' אצי' שבאצי' כו'. וידוע דאצי' הוא בחי' גילוי המהות דאלקות, והוא שמאיר שם מהות אור הקו כו', דזהו כללו' ההפרש שבין אצילו' לבי"ע¹¹, דבעולמו' בי"ע הוא בחי' ידיעת המציאו' לבד, ובאצי' מאיר גילוי המהות דאלקו', והיא מהות הקו כו'. ועם היות שהקו בכלל הוא בחי' הארה לבד מעצמות או"א"ס כו', ומה שמאיר באצי' הוא רק הארת הקו כו'¹², מ"מ, הארה זו מושגת באצי' מהות ההארה כו'. וכמ"ש במ"א¹³ בענין השגת הנשמות בג"ע שנהנין מזיו השכינה¹⁴, שהוא בחי' השגת המהות, דהרי מציאו'

(9) = בעץ חיים שער יד פרק ד. – כ"ה בעץ חיים דפוס שקלאוו, תק"ס. ובדפוסים שלפנינו: שער טו (שער הזווגים) פ"ד.

(10) ראה אוה"ת וארא ע' קנו. וראה ביאורי הזהר להצ"צ ח"ב ע' תתקסג ואילך. סה"מ תר"ם ח"א ע' קפח ואילך.

(11) ראה אוה"ת אחרי ע' תקס. סה"מ תרס"ד ע' כב.

(12) ראה סה"מ"צ להצ"צ קכט, סע"ב ואילך. סה"מ תרס"ט ע' קסא ואילך. לעיל פל"ח (ע' פד).

(13) ראה ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי עה, א.

ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' שנג ואילך. אוה"ת בראשית ח"ג תקכט, ב ואילך. סה"מ תרפ"ב ע' פג. תרח"ץ ע' רכב ואילך.

(14) ברכות יז, א.

(1) חלק מהמאמר מיוסד, כנראה, על ד"ה להבין מ"ש בפרע"ח במאמרי אדמו"ר הזקן אתהלך לאזניא ע' מה – ננסמן לקמן בהערות.

(2) בהעלותך ח, ב.

(3) עה"פ.

(4) ראה מדרש תנחומא תצוה ב. בהעלותך ג. ה (תנחומא

באָבער – שם ג. 1). במדב"ר פט"ו, ג. ו. רמב"ן בהעלותך שם.

(5) פקל"ד ואילך (ע' שנג ואילך).

(6) = ישראל סבא ותבונה.

(7) משלי כ, ה (ושם: ואיש תבונה).

(8) ע"פ לשון חז"ל – יומא כח, ב. וראה עץ חיים שבערה

הבאה.

ש"פ בהעלותך, ה'תער"ג

ססא

אלקו' ידוע בעולמו' ג"כ, וההתחדשות דג"ע הוא ששם משיגים הנשמות מהות האלקו' כו, וכמ"ש במ"א¹³, עם¹⁵ היות דכללות הגילוי דג"ע הוא רק זיו והארה מאצי' (וכל הארה הוא רק בחי' המציאות לבד), ומ"מ¹⁶, הארה זו היא בג"ע בבחי' השגת המהות כו'.

ובאמת מה שבאצי' הוא רק הארת הקו, היינו בבחי' החכ' שהיא ראשית ההשתל¹⁷, שזהו בחי' חיצוני' החכ' כו, אבל בעצמו' החכ' מאיר עצמו' הקו כו, דהקו, עם היותו בד"כ הארה לבד, מ"מ, במדריגתו העצמי יש בו עצם והארה כו, ובעצמו' החכ' מאיר עצם הקו כו'. ועוד זאת, שהרי הקו גופא יש בו חיצוני' ופנימיות, ומה שהקו הוא רק הארה מאוא"ס ב"ה, זהו בחי' חיצוני' הקו, אבל פנימי' הקו הוא בחי' פנימי' ועצמי' א"ס ב"ה. דהנה, במ"א מבו¹⁸, דהמשכת הקו הוא ע"ד לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה¹⁹, דההשפעה בדרך קצרה אין הכוונה שמעלים ממנו ההשכלה, ואינו מגלה לו רק אפס קצהו לבד, כ"א הכוונה הוא שמשפיע לו כל ההשכלה, גם עומק והפנימי' שבההשכלה, רק שמשפיע לו בדרך קצרה, באופן שיכול לקבל, ובהעלם יש בזה כל העומק והפנימי' כו, ולכן, לאחר ארבעין שנין קאים אינש אדעתא דרבי²⁰, שזהו עומק ופנימי' כוונתו, וכמ"ש במ"א²¹, והיינו מפני שבההשפעה שהשפיע לו יש בזה בהעלם כל הפנימי' כו'. והדוגמא מזה יובן בהמשכת הקו, דבפנימיותו יש בזה בחי' פנימי' ועצמו' א"ס ב"ה, דכשם שנקודת הרשימו, הרי לבד מה שכוללת כל האור שיהי' נמשך בכללות ההשתל', הרי יש בה בהעלם כל עצמו' האור שאינו בערך ההשתל' כלל כו, וכמ"ש במ"א²², כמו"כ הוא בהקו, שבבחי' הפנימי' שבו יש בו בחי' העצמות דא"ס כו'. ובעצמות החכ' מאיר בחי' פנימי' ועצמי' הקו כו'. וזהו"ע שעל התורה נא²³ כאשר יאמר משל הקדמוני, דאורייתא מחכ' נפקת²⁴, ה"ז בבחי' משל לא"ס קדמונו ש"ע²⁵ כו²⁶, וידוע דמשל הוא ענין הפרסא, וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אליהו²⁷, ומבו' שם, שיש יתרון בהמשכה שע"י פרסא לגבי ההמשכה שע"י צמצום, דענין הצמצום הוא סילוק האור והעדרו כו, משא"כ פרסא הרי מהות האור מתלבש ומתעלם בהפרסא, וכמו שמהות הנמשל ממש מלובש בהמשל כו, וא"כ, התו' שנק' משל הקדמוני, היינו שבחכ' נמשך האור לא ע"י הצמצום, רק דרך פרסא, והיינו שיש בזה בחי' מהו"ע²⁸ האור כו. וביותר יובן ע"פ השטה המבו' כאן²⁹, דגם בשרש הקו כמו שהוא באוא"ס שלפה"צ יש שם ע"ס, שהן ע"ס הגנוזות באוא"ס כו, וא"כ, כשם שבחכ' דאצי' שורה אוא"ס ב"ה, דהיינו בחי' עצמו' הקו כו, כמו"כ צ"ל דבחכ' שבע"ס הגנוזות מאיר בחי' פנימי' א"ס כו'. וענין הצמצום, נת"ל פכ"ב³⁰ שזהו רק להיות ספי' פרטי', דהיינו שספירת החכ' תהי' נמשכת ספי' מיוחדת בעצמה, והיא

24) זהר ח"ב סב, א. א. פה, א. א. קכא, א. ח"ג פא, א. קפב, א.

רסא, א.

25) = של עולם.

26) ראה פרש"י: שמואל"א שם; משפטים כא, יג; מכות י,

ב. – נתבאר בתו"א מגילת אסתר צח, ב ואילך.

27) וירא יד, ב ואילך.

28) = מהות ועצמות.

29) ראה לעיל פט"ו (ע' לב ואילך).

30) ע' מז ואילך.

15) ע"ס: אוצ"ל: וע"ס.

16) ומ"מ: אוצ"ל: מ"מ.

17) ראה לעיל פ"ו (ע' יג). וש"נ.

18) ראה אוה"ת ויקרא ח"ב ע' תשיא.

19) פסחים ג, ב. חולין סג, ב. וראה ביאורי הזהר לאדמו"ר

האמצעי עו, ד. ולאדמו"ר ה"צ ח"א ע' שסג ואילך.

20) ראה ע"ז ה, ב. פרש"י תבוא כט, ו.

21) ראה ביאורי הזהר שם. סה"מ שבהערה הבאה.

22) ראה סה"מ עת"ר ע' מח ואילך.

23) שמואל"א כד, יד.

היא אותה החכ' שבע"ס הגנוזות כו', וכמשנ"ת שם פכ"ג³¹ המשל מתי' ברוך כשמפרידין הב' בפ"ע, שהוא אותו הב' שבת' ברוך כו', וע"ה שיש בזה מיעוט האור, כמשנ"ת שם, מ"מ, ה"ה אותה החכ' כו', וא"כ, הרי בחי' פנימי' ועצמו' א"ס ב"ה שבבחי' חכ' דע"ס הגנוזות, נמשך ע"י פנימי' הקו בבחי' עצמי' החכ' דאצי' כו'.

וכ"ז בחכ' דוקא, להיות שהחכ' בחי' ראי' כו' (וגם בהשכלה דחכ' העיקר הוא ההנחה שכלית כו', כמשנת"ל פמ"ב³²). אבל בבניה שהיא בחי' השגה, הרי כל השגה היא בריחוק מן העצם, שאינו מאיר שם העצמו', כ"א הארה לבד כו', וכמ"ש בע"ח³³ דבבניה מאיר אוא"ס בריחוק מקום כו', ולכן עיקר ההשתל' הוא מבניה דוקא, לפי שהיא הארה לבד כו', וכמ"ש במ"א³⁴. וזהו שהבניה נק' אלקים חיים³⁵, דמה שהאוא"ס נק' בש' חיות, הרי כבר הוא בבחי' ירידת המדרי' מבחי' עצמותו, שהרי בעצמותו אינו שייך לומר שהוא מחי' החיים כו', וגם מה שיחי' הנאצל מאתו ית' (שו"ע אלקים חיים דבניה, שמחי' את הנאצלים, בחי' ז"א ומל' כו'), ה"ז בא בבחי' ירידת המדרי' מעצמותו כו', דאוא"ס עצמו מובדל בערך מהשתל', ולא יתכן שם ענין ול' חיות שהוא מחי' כו', וא"כ, הבניה שנק' אלקים חיים, ה"ז רק הארה לבד כו'.

רסז

וזהו דישסו"ת נק' בינה בכלל, דהנה נת"ל פקל"ה³⁶ דישסו"ת הן בחי' מדות דח"ב, ונת' דהמדות בכלל הן בחי' גילוי והתפשטות כו', וכמו"כ בחי' המדות דח"ב הו"ע ההטי' וההמשכה, שא"ז בחי' העצמו' דח"ב כו', ובפרט בחי' נה"י דח"ב, שהן איך להשפיע ולהתגלות בדבר הנבדל כו'. וע"ה שכ"ז בעצם המוחין דח"ב שלמע' מבחי' מוחין דז"א כו', כנ"ל, מ"מ, ה"ז בחי' התפשטו' והארה לבד כו', וכנודע דתבונה הוא מקור המוחין דז"א, והיינו בחי' נה"י דאי' שנעשים מוחין לז"א (ובתוכם גם בחי' נה"י דאבא כו'). ומובן ע"פ הנ"ל דתבונה הוא בחי' קליטת הדבר, וע"י שקולט את השכל בכלי מוחו, עי"ז יכול להביאו לדבר הנבדל, דהיינו בחי' המדות, שהן מציאו' נבדל בעצם מהמוחין כו' (ונת"ל פקל"ו³⁷, דקליטת הענין זהו כלי לנה"י דאבא, שהו"ע כליות יועצות³⁸ איך להשפיע ולגלות כו'). וע"כ כ"ז הוא בחי' בינה, שהיא בחי' הארה לבד השייך להשתל' כו'. אבל בחי' או"א עילאין, שהן אות י', היינו בחי' פנימי' הבניה, שהוא בבחי' השגת המהות, כמו בפנימי' חכ', והוא בחי' יחוד פנימי דאו"א, שמאיר בזה עצמו' או"א"ס ב"ה.

קיצור. ובע"ח דישסו"ת הן אות ה' דשם בינה, ברי' שבאצי', וחכ', אצי' שבאצי', בחי' מהות ועצמות הקו. וי"ל דחיצוניות הקו הארה, ופנימיות הקו עצמות, וע"ד דרך קצרה, וכמו בנקודת הרשימו יש בחי' העצמות, כמו"כ בפנימיות הקו, ומאיר בפנימיות חכ', ולכן נק' התורה משל הקדמוני, פרסא, שהעצם מתעלם בזה, וגם, דבחכ'

(35) ראה זח"ב סח, ב ובהגהות הרח"ו שם. אוה"ת יתרו ס"ע תשצח ואילך.
(36) ע' שנה ואילך.
(37) ע' שנת.
(38) ראה ברכות סא, א. וראה לעיל פנ"ד (ע' קל).

(31) ס"ע מז ואילך.
(32) ע' צג ואילך.
(33) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג-יד.
(34) שער מז (שער סדר אבי"ע) פ"א. וראה לעיל פל"ז ואילך. פמ"ג ואילך (ע' פא ואילך. ע' צה ואילך).
(34) ראה לקו"ת צו יא, ד ואילך.

דע"ס הגנוזות מאיר בחי' הפנימיות והעצמות, והצמצום דחכ' הגלוי' היא רק מיעוט. אבל בינה, הארה השייך להשתל', ולכן נק' אלקי' חיים. וישסו"ת, להיותם ההטי' אל המדות, ה"ז בחי' בינה. ואו"א עילאין הן פנימיות חו"ב, דפנימיות בינה היא השגת המהות.

קלח) והנה להבין איך שבהשגה יהי' בחי' המהות כו', הגם שא"א להבין זאת עכשיו בבחי' השגה גמורה איך ומה, מפני שכל השגתינו עכשיו היא בבחי' המציאו' לבד כו'³⁹, מ"מ, להבין אפס קצה מזה שיהי' בזה איזה השערה והנחה בשכל, יובן זה עד"מ כמו בנקודת ההשכלה, דעם היותה שכלי, בבחי' שכל גלוי, הרי פנימיותה ועיקרה הוא בחי' הנחה שכלי' לבד, וכמשנת"ל פמ"ב³², דבשכל גלוי, ע"ה שזהו שכלי, מ"מ, העיקר בזה הוא ההנחה (דער לייג אין שכל וואָס באַ עם לייגט זעך אַז עם איז אַזי). וזהו הסכה⁴⁰ מה שאנו רואים לפעמים באיזה המצאה שכלי, כאשר מייגע א"ע באיזה ענין שאינו מובן לו, ונופל לו בשכלו שהוא באופן כך וכך, שבעת מעשה כשנפל לו ההמצאה ניחא לו הענין (עס ווערט עם רעכט און עם איז עם זייער גוט), ואח"כ כשמתחיל לעיין בהשגתו איך ומה הוא, ה"ה מוצא שאינו מובן עדיין (אַז עם איז נאָך ניט רעכט), ובאמת הרי הי' הענין ניחא לו (ואינו מדברים במי שמוטעה בדמיונו). אך הענין הוא, שזה הי' אצלו רק בבחי' הנחה בשכלו (היינו שההנחה שכלי' הי' יותר מהשכלי), ובההנחה שבשכל, להיות שזהו למע' הרבה מהשכלי, שם באמת הענין ניחא, ובשכלי לא בא הענין עדיין, ולכן אינו בא גם לידי השגה. והעצה הוא, שיקשר עצמו (ער זאָל זעך צו טראָגין) איך הי' אצלו הענין בעת שנפל לו בשכלו בראשית התגלו' הנל', ועי"ז יבוא אצלו הענין בבחי' שכל גלוי יותר (דהיינו שיהי' הרגשת השכלי יותר מהרגשת ההנחה), ואז יבוא הענין ג"כ לידי השגה כו'. וזהו⁴¹ ג"כ מה שיש כמה ענינים שהן למע' משכל המושג, וגבי חכמים גדולים יש להם מקום בשכלם הענינים האלו, לא רק בדרך אמונה, כ"א יש להם מקום ממש בשכלם (עס האָט אַ אָרט אין שכל), דזהו בבחי' הנחה שכלי', ולכן א"א גם להם לבאר הענין, מפני שא"ז בבחי' שכלי ממש, אבל בהנחה שכלי' יש לזה מקום כו'. ומכ"ז יובן דבנקודת ההשכלה העיקר הוא ההנחה שכלי' כו'. והנה, כאשר באה בהשגה, הרי בהתרחבות ההשגה בריבוי הפרטים ובריבוי הסבר, הרי אינו מאיר בזה ההנחה שכלי' שבהנקודה, שהרי גם דקות האור שהי' נרגש בהנקודה, מתעלם בהשגת הפרטים דבינה, כנודע⁴¹, וכ"ש שההנחה שכלי' מתעלמת לגמרי כו'. אמנם, לאחר כל ההשגה, כאשר בא אל נקודת התמצית של כל ההשגה ועומק המושג שלה, איך שמושג עצם הענין מכל ההשגות פרטי', מאיר בזה עצם נקודת ההשכלה, כמ"ש במ"א⁴², הנה גם ההנחה שכלי' נרגשת בנקודה זו, רק שכאן היא בבחי' השגה, ולא בהשגה ממש, שהרי כללו' נקודת התמצית אינה בהשגה גמורה בלבושי השגה, שהרי זהו בחי' האין דבינה, והוא כמו נקודה דאור בלי לבוש, אבל מ"מ הוא בבחי' השגה, דהיינו שבאופן ההשגה דנקודת התמצית, גם ההנחה שכלי' היא בהשגה באופן כזה, ובבחי' התיישבות במוחו. דבנקודת ההשכלה (קודם ההשגה), ההנחה שכלי' אינו בבחי'

רסח

(41) ראה גם סה"מ תרנ"ט ע' רמד ואילך.

(42) ראה סה"מ שם ע' רמח.

(39) ראה לקו"ת ואתחננו ו, א ואילך.

(40) ראה גם לקמן פקנ"ח (ע' ושטו).

התיישבות, כי ההתאמתות דחכ' היא בהתיישבות, אבל ההנחה הנ"ל הרי א"ז ענין ההתאמתות, כ"א הנחה שבשכלי, א"ז בהתיישבות כו', ואחר ההשגה, כשבאה בנקודת התמצית, ה"ה בבחי' התיישבות כו'. וזהו הנקודה פנימי' דבינה, שהיא כלי לפנימי' נקודת החכ' כו'. וכידוע דחכ' בבינה נק' נקודה בהיכלא⁴³, הנה נקודה הפנימי' הנ"ל היא היכלו ומקומו דנקודת החכ', שנסתרת שם דוקא (היינו ששם באה בבחי' השגה כו'), ונק' נקודה בהיכלא המיוחד לה, וכמו ס"ת בהיכל כו'⁴⁴, וכמו⁴⁵ ובהיכלו כולו אומר כבוד⁴⁶, שהן ל"ב נ"ח כו'⁴⁷, והוא בחי' פנימי' דבינה, שהוא היכל המיוחד ומקומו של נקודת החכ' כו'. והו"ע⁴⁸ מיצר ים⁴⁹, ומיצר מי⁵⁰, דים הוא בחי' ים החכ'⁵¹, ומי הוא בחי' בינה, כנודע⁵², ומיצר ים הוא בחי' פנימי' הנקודה דחכ' המתלבשת בנקודה פנימי' דבינה כו'.

קיצור. ויובן זה, דהנה, בנקודת ההשכלה, העיקר הוא ההנחה שכליות, ובכינה היא השכלי וההשגה, ובנקודת התמצית, בחי' אין דבינה, שמאיר שם נקודת ההשכלה, נרגש שם גם ההנחה שכליות, והיא בהשגה, כמו השגת התמצית, ובהתיישבות. והו"ע נקודה פנימיות דחכ' בהיכל פנימי דבינה. וז"ע מיצר ים ומיצר מי.

קלט) וענין מה שנק' מיצר ים ומיצר מי, יובן זה עד"מ במשפיע ומקבל, יש בזה ג"כ חיצוני' ופנימי', והחיצוני' הוא, שכאשר המקבל שומע רק חיצוני' השכל והצעת העניני' שבהשכל, והיינו שכל ענינו הוא לקבל את המושכל כמו שהוא מושג בלבושי ההשגה, ואינו יורד לתכליתו לידע תכלית הכוונה ותמצית המושג כו', גם המשפיע אינו משפיע לו מעומק אותו השכל, רק מחיצוני' שלו, וכאשר המקבל שואל דבר מהמשפיע באותו השכל, הרי השאלה היא רק בחיצוני' הענין, המשפיע⁵³ משיב לו מה שבא לו בהשקפה ראשונה, הנק' מושכל ראשון, היינו כמו שנופל לו בהשכלה ראשונה, שזהו רק חיצוני' הענין, ואינו משתדל לגלות לו עומקו ופנימיותו של הענין כו'. אמנם יחוד פנימי הוא, שהמקבל כאשר שומע דבר מרבו, ענינו הוא לשמוע נקודת תמצית אור השפע ותכלית כוונת הרב בהענין הזה, שזהו ע"י הצמצום דוקא, שמצמצם ומכווץ כח השגתו. דהנה, בהשגה חיצוני' הנ"ל, אין צריך לכווץ כח ההשגה שלו, כ"א הוא בהתרחבו, לקבל חיצוני' הענין לבד כו', משא"כ באופן ההשגה פנימי' הנ"ל, בהכרח שיצמצם ויכווץ כל כח השגתו, שתהי' בלי התפשטו' רוחב ההשגה כלל וכלל, אדרבה, הוא בתכלית המיצר והצמצום, שנשאר רק עצם נקודת כלי ההשגה שלו לשמוע ולקבל

רסז

(43) ראה זח"א ו, א. תקו"ז תיקון ה (יט, א). תיקון כח (עב),

(ב). ועוד. תניא אגה"ק ס"ה (קז, א). לקו"ת פ' ראה ית, ב. מאמרי אדמו"ר האמצעי פ' ראה ע' שסו ואילך. ע' שעז ואילך.

(44) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שם: אך הכל תלוי במזל אפי' ס"ת שבהיכל* שהיא נקודה בהיכלא.

(45) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי שם ס"ע שפ ואילך.

(46) תהלים כט, ט.

(47) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) מערכת

כבוד.

(48) ראה אוה"ת וארא ע' קנט.

(49) ראה פרי עץ חיים שער חג המצות פ"ז. ספר הליקוטים להאריז"ל מקץ מג, כט. משנת חסידים מסכת סדר ליל הפסח פרק ז משנה א. פרק ח משנה א.

(50) ראה סידור האריז"ל פסקא עבדים היינו. ספר

הליקוטים שם. משנת חסידים שם פרק ז משנה ד. תו"א וארא נח, ב. יתרו ע"א, ד.

(51) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) מערכת ים.

(52) ראה לקו"ת פקודי ד, ג. ובכ"מ.

(53) המשפיע: אוצ"ל: והמשפיע.

* ראה זח"א קלז, א (ד"א).

עצם כוונת הרב כו'. וע"כ גם המשפיע משפיע לו העומק ופנימי' הענין שבהשכל, וכאשר המקבל שואל אותו בהענין, שכ"ז הוא בפנימי' הענין, אינו משיב לו מה שנופל לו בהשקפה ראשונה במושכל ראשון, כ"א משתדל לגלות ולהביא מהעומק וההעלם דמקור השכל כו', וזה בא בהמשפיע ג"כ בבחי' מיצר, דכל עומק בא בבחי' מיצר דוקא, וכמו עומק המעיין שנובע טיפין טיפין כו'. וזהו דברי חכמים בנחת נשמעים⁵⁴, והיינו, שלא ימהר להגיד מה שבא לו במושכל ראשון, כ"א אדרבה, יעכב ויצמצם עצמו שלא לדבר בהשקפה ראשונה, כ"א להוציא עומק החכ' והפנימי' בהענין כו'. וזהו בחי' יחוד פנימי דמשפיע ומקבל, שבא במיצר, בבחי' נקודה דוקא, הן במשפיע והן במקבל כו', ומהמיצר בא אח"כ לידי מרחב ביותר, דע"י תפיסת תמצית נקודת הענין, יוכל להיות אח"כ התרחבו' הענין ביותר ובעומק הענין ביותר, והיינו שגם העומק בא לידי מרחב בהתרחבו' גדולה בהשגה כו' (ועמשנת"ל פרק הנ"ל⁵⁵). והו"ע יצי"מ, שמן המיצר⁵⁶ דוקא, נעשה אח"כ היציאה מן המיצר בהתרחבו' גדולה ביותר כו'. ולמע' הו"ע וחכם בנינה⁵⁷, שזהו בחי' נקודה פנימיות דבינה, שמקבלת בחי' פנימיות הנקודה דחכ' כו'. וי"ל שז"ע הבן בחכ'⁵⁷, שזהו כמו עד"מ נקודת ההשכלה דחכ', רק שהוא בחי' הפנימי' שלה, דהיינו בחי' הנחה שכלי' כו' (וכמשנת"ל שם⁵⁸, שא"ז ההתאמתות דחכ', שהיא למע' מהשכל, והוא בחי' חכ' שבחכ' כו', וההנחה שכלי', להיותה שכלי', ה"ז בחי' הבן בחכ', והשכלי' שבהנקודה הוא בחי' יסו"א⁵⁹, וההנחה הוא בחי' הבן כו'), והיא שמתלבשת בבחי' פנימי' בינה, שהו"ע וחכם בנינה כו'. ועיקר ענין יחוד פנימי דאו"א הוא, שהבינה היא ג"כ בבחי' השגת המהות, כמו החכ' שהיא בחי' ראיית המהות, כמו"כ הבינה בבחי' פנימי' שבה הוא בחי' השגת המהות כו', וכמו ההשגה שיהי' לעתיד, שיהי' במהות הא"ס, ויהי' בבחי' השגה ממש כו' (עמשית"ל פ"ו⁶⁰). והו"ע טעמי תו' שיתגלו לעתיד⁶¹, שיהי' זה בבחי' השגה ממש במהות אלקות כו', והוא גילוי עונג העצמי שיהי' לעתיד ע"י הבינה כו', וכמו התגלות עתיק שבבינה כו'⁶², רק שזהו הארה לבד, ולעתיד יתגלה עצם העונג, ויבוא לידי השגה גמורה, ע"י הבינה כו'. וזהו מ"ש על לעתיד והניף ידו על הנהר⁶³ דבינה, שיהי' התגלו' בחי' עדן⁶⁴, שזהו עצם התענוג שבפנימי' חכ', דפנימי' אבא פנימי' עתיק⁶⁵, ויהי' בבחי' השגה ע"י הבינה, דפנימי' בינה הוא ג"כ פנימי' עתיק כו'⁶⁶ (והחכ' הוא בבחי' ראי', ובינה היא בבחי' השגה כו'). וזהו שיהי' רק הנפה על הנהר, ולא שיחרים אותו (כמו הלשון ים דכתי' בו והחרים כו'⁶³), והיינו שיהי' השגה לעתיד, ויהי' בבחי' השגת המהות ממש כו'. ולמע' הוא בחי' עצמו' הקו (ועיקרו הוא פנימי' הקו הנמשך מפנימי' ועצמי' א"ס כו', וכמשנת"ל פקל"ז⁶⁷) המתלבש בפנימי' חו"ב כו', והוא⁶⁸ שמעצמו' הקו נאצל בחי' החכ', שהוא להשכיל (י"ל

(62) ראה זח"ק עקת, ב. תו"א לך לך יא, סע"ב. לקו"ת דרושים לר"ה נז, א.
 (63) ישעי' יא, טו.
 (64) ראה לקו"ת צו שם ואילך.
 (65) ראה לקו"ת נצבים מט, ד. וש"נ. סה"מ הש"ת ע' 49 ואילך. וש"נ.
 (66) ראה לעיל פרק פ (ע' רג). וש"נ.
 (67) ע' שסא.
 (68) בהבא לקמן – ראה מאמרי אדמו"ר הזקן שבהערה 1.

(54) קהלת יז, רמב"ם הל' דעות פ"ב ה"ה.
 (55) פרק הנ"ל: פרק [מב] הנ"ל פקל"ח (ע' שטג).
 (56) ע"פ תהלים קיח, ה.
 (57) ספר יצירה פ"א מ"ד. וראה סה"מ תרנ"ט ע' רמו ואילך.
 (58) פמ"ב שם.
 (59) = יסוד אבא.
 (60) ר' רכו (ע' ותנט).
 (61) ראה פרש"י שה"ש א, ב. לקו"ת צו יז, א.

הכוונה ראי', שזה יהי' ענין ההשכלה דלעתיד) במהות הקו, ואח"כ נאצל בחי' הבינה, שהוא להשיג ולהתבונן במהות הקו הזה כו'.

ער

קיצור. וענין מיצר ים ומי, הו"ע יחוד פנימי דמשפיע ומקבל, כשהמקבל לוקח וקולט עצם כוונת הרב, שזהו ע"י הכיווץ, להיות בעצם נקודת כלי השגתו, והמשפיע משפיע לו עומק השכל, וכשצריך להשיב לו על שאלתו העמוקה, הוא מעומק מקור השכל, וכל עומק בא בבחי' מיצר. וזהו הבן בחכ', להביא עצם ההנחה שכליות, וחכם בנינה, לקבל בפנימיות הבינה. ועיקר יחוד פנימי דאו"א הוא בחי' השגת המהות כנ"ל. וזאת תהי' ההשגה דלעתיד. וזהו והניף ידו על הנהר דבינה, דבחי' עצמיות הקו שבפנימיות החכ', יהי' בבחי' השגה בפנימיות בינה.

(קמ) **ומעיין** ודוגמא מזה עכשיו הו"ע ידיעת והשגת אלקו' מהדברים המוחשים כו'. דהנה⁶⁸, שכל אנושי הוא שנפל בדרך שבירה מבחי' הכלים דאצי', דמבחי' כלי הבינה דאצי' נתהווה בינה אנושית כו', והיינו כח ההשגה שבנפש להשיג בעניני' הרחוקים מאד בהשתל' הקו, והוא בחי' כח הפועל האלקי שבא בהתלבשו' ממש בהנפעל, שזהו מבחי' חיצוני' הכלים דמל' דמל' דעשי' כו' (והוא החיות שבבחי' כח כו', וכמ"ש במ"א⁶⁹), ובזה שייך השגה ממש בשכל אנושי, ע"י הדברים הגשמי', דהיינו, שע"י שמשיג את הנפעל, שזה הוא רואה ומשיגו היטב, ה"ה משיג את הכח הפועל, וגבוה מעל גבוה כו'⁷⁰, והיינו שכל הדברים הגשמי' הן כמו משל אל הנמשל להכח האלקי, והמשל הוא הנמשל ממש כו'. ואחר ההשגה שיודע ומשיג פרטי הנמשל מהמשל, כאשר מוצא כל פרטי הנמשל בהמשל, יבוא אח"כ להשגת הנמשל בבחינת השגה מוחשי' כו', ואז הוא כלי ומכון לבחי' בינה עילאה, שהוא ההשגה במהות הקו כו'. ואע"פ שאין ערוך ביניהם, עכ"ז, מאחר שנפל ממנו בשבירה, ה"ה יכולה להתעלות למקור חוצבה כו'. והיינו דוקא באופן ההשגה הנ"ל, שבתחלה יבין את הנמשל מהמשל בכל פרטיו, ואח"כ כשמוצא פרטי הנמשל בהמשל, מזדכך אצלו המשל (ונראה לו כמו כח אלקי כו', ור"ל⁷¹ באומרי כמו כח אלקי, הוא לפי שא"ז שרואה אותו אלקות ממש, כמו הרואה את הנולד⁷² מאין ליש כו', וכמ"ש במ"א⁷³, להיות שכ"ז הוא בהשגה לבד, אבל מ"מ מזדכך אצלו הענין כ"כ, ומתאחד אצלו כ"כ המשל עם הנמשל, עד שנראה ונרגש אצלו כמו כח אלקי כו'), ומתחדש בזה השגה מוחשי' באלקות כו'. ועי"ז הוא כלי לבחי' השגת המהות שיהי' לעתיד כו'. וי"ל שזהו השלמות שיהי' לעתיד מעבודת הברורים דעכשיו, והוא התיקון בדברים התחתוני' הגשמי' ובעצם הגוף כו', שזהו תכלית הכוונה בירידת הנשמה למטה, וכידוע⁷⁴ דהנשמה עצמה א"צ תיקון, וירדה למטה רק לתקן ולזכך את הגוף והנה"ב, והוא, לפעול בהנה"ב שלא יומשך אחרי העניני' החומרי', וכל עניני' החומרי', דהיינו מה שמוכרח, יהי' בכוונה לש"ש, הן באכו"ש, שלא יהי' למלאות תאוות נפשו, כ"א לקיום גופו, בכדי ללמוד ולהתפלל, וממילא הוא נזהר מן המותרות⁷⁵, דמה שהוא מותר לו, ה"ז רק מצד התאוה,

69 ראה אוה"ת ענינים ע' קלד ואילך.

70 ע"פ קהלת ה, ז.

71 = ורצוני לומר.

72 תמיד לב, א.

73 ראה תו"א משפטים עה, א. ובכ"מ.

74 עץ חיים שער כו (שער הצלם) ספ"א. תניא פל"ז (מח,

ב).

75 ראה גם לעיל ספק"ל (ע' שמג).

כ"א מסתפק בהכרחי' לבד, וזה גופא הוא בכוונה לש"ש, וכאשר לומד ומתפלל בכח האכילה, ה"ז נכלל בקדושה כו'. וכמו"כ הוא בעסק מו"מ, שאין כוונתו להרבות הון, וגם לא בלי שום כוונה, כ"א בכדי שיוכל לקיים את המצוות, כמו מצות הצדקה, וללמד בניו תורה וכה"ג, שע"ז מתבררים הדברים הגשמי' שעוסק בהם, ועולים ונכללי' באלקו' כו', וגם הנה"ב מתברר ומזדכך מזה, ובמצות הצדקה נעשה הבירור ביותר מבכל המצות, כמ"ש בסש"ב פל"ז⁷⁶, מפני שהריוח בא לו ביגיעת כל הכחות שלו, ומתברר כללו' הנה"ב בזה כו'. וע"י העבודה בבירור ותיקון הנה"ב וכל הדברי' התחתוני', ה"ה נעשה כלי ומכון לבחי' ההשגה דלעתיד בבחי' מהות אלקו' כו'.

רעא

וע"פ הנ"ל יובן מ"ש² בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה כו'. פני המנורה זהו בחי' פנימי' החכ', דהנה, אור המנורה בכלל זהו בחי' החכ', וכנודע⁷⁷ ההפרש בין אור המנורה לאש המזבח, דאש המזבח הוא בחי' המל', ובשרשו הוא בחי' בינה (בחי' חיצוני' בינה), שבבחי' התלהבו' ורשפי אש כו', ואור המנורה הוא בחי' חכ', והו"ע השמן, שהוא בחי' חכ' כו', והיינו בחי' פנימי' החכ', שז"ע שמן משחת קדש⁷⁸, המושח את הקודש⁷⁹, בחי' ח"ס, ובחכ' זהו בחי' פנימי' ועצמי' החכ' כו'. ואהרן המשיך בחי' זו בנש"י, דאהרן אותי' נראה⁸⁰, שהמשיך בחי' ראי' כו'⁸¹. ובאו אותי' נראה בצירוף שם אהרן (לא בצירוף נראה), לפי שאהרן הוא בחי' בינה⁸², וכידוע דמשה ואהרן הן חו"ב⁸³, אבל זה בחי' פנימי' בינה, בחי' השגת המהות כו'. וזהו דאהרן פעל בחי' אה"ר בנש"י⁸⁴, ואה' היא ע"י השגה, דמבחי' ראי' דחכ' העיקר הוא בחי' היראה כו'⁸⁵, וכל אה' בא ע"י השגה כו'. ואהבה דאהרן הוא מבחי' השגת המהות כו', וכנודע ההפרש בין אה' דאברהם לאה' דאהרן, דאה' דאברהם הוא ע"י השגה, שזהו מבחי' חיצוני' בינה, ואה' דאהרן הוא מבחי' פנימי' בינה כו', ועמ"ש בלק"ת ד"ה בהעלותך הא'⁸⁶ (ושם מכו' שזהו מבחי' ראי', וע"י המרירות כו', וכמ"ש במ"א⁸⁷). וזהו בהעלותך את הנרות, נרות הן נש"י, ואהרן מעלה את הנרות, שממשיך בהם בחי' אה' שע"י השגת המהות כו'. וז"ש יאירו שבעת הנרות, שהן ז' מדות, דשרש נש"י הוא מהז"מ⁸⁸, וכמ"ש בלק"ת שם⁸⁹, ואהרן מעלה את השבעה נרות, שממשיך בכל נש"י בחי' פנימי' בינה כו'. וזהו חייך שלך גדול משלהם, דחנוכת הנשיאים הוא בעבודת הקרבנות שע"ג מזבח החיצון, שזהו בחינת חיצוני' בינה כו', וע"כ שלך גדול שאתה מדליק ומטיב את הנרות, המשכת בחי' פנימי' בינה, שזהו למעלה באין ערוך כו'.

76 שבהערה 74.

77 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"ב ס"ע תקס ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי בהעלותך ע' תתקד ואילך. אוה"ת בהעלותך ע' 21 ואילך (בהוצאת תשנ"ז).

78 תשא ל, כה. לא.

79 ראה לקו"ת בהעלותך ל, סע"ג ואילך. לא. א. קרח נד, ד. ובכ"מ.

80 ראה זח"ג קג, רע"א ובמקדש מלך ורמ"ז שם. לקו"ת בהעלותך ל, סע"א. ספר השיחות תש"א ע' 152.

81 ראה תו"א תצוה פב, סע"ב.

82 אותיות "נראה" המרומזים ב"אהרן", באות בצירוף אחר (לא "נראה", כי אם "אהרן"), כי ענין הראי' הוא בבחינת

חכמה, ומכיון שאהרן הוא בחי' (פנימיות) בינה שלמטה מהחכמה, לכן באו בו האותיות ד, נראה" בצירוף אחר, כידוע (ראה תניא שעהיו"ה א פי"ב) ששינוי הצירוף מורה על שינוי וירידה בהענין (ספר הערכים חב"ד ח"ב ערך אהרן ע' עה).

83 ראה אוה"ת וארא ע' קלב. תצוה ע' א'עדרת.

84 ראה לקו"ת בהעלותך כט, ג ואילך.

85 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי נ"ך ע' סת.

86 ל, א ואילך.

87 ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי בהעלותך ס"ע תתפו ואילך.

88 = מהז' מדות.

89 כט, ג.

וזהו בהעלותך את הנרות, להמשיך בהם בחי' האה' כו', אל מול פני המנורה, בחי' פנימי' חכ' ופנימי' בינה כו', יאירו שבעת הנרות, כל הז' מדרי' שבנש"י כו'. ועז"א חייך שלך גדול משלהם, שאתה ממשיך בהם בחי' השגת המהות כו'.

קיצור. ומעין זה הוא ידיעת אלקות במוחש, דהנה, שכל אנושי הוא בדרך נפילה מכלי הבינה להשיג דברים המוחשים, ומהנפעל יבין כח הפועל, ובהשגה טובה בפרטי הנמשל בהמשל, רואה זה בהמשל, ונעשה אצלו כמו כח אלקי, והשגה זו עולה למקור חוצבה, כלי הבינה, שהיא השגת המהות. וי"ל שזהו השלימות דלעתיד שיהי' ע"י הבירורים דעכשיו. ובזה יובן מ"ש בהעלותך את הנרות, פני המנורה, פנימיות חכ', ואהרן, פנימיות בינה, והוא המשיך בחי' זו בנש"י.

ISBN: 978-0-8266-0000-0

9 780826 660862